

Östergötlands förbund
Pohjanmaan liitto

Regeringsprogram 2019-2023 – Östergötten

Export-Finlands konkurrenskraft i skick

Hallitusohjelma 2019-2023 – Pohjanmaa

Vienti-Suomen kilpailukyky kuntoon

25.2.2019

Export-Finlands konkurrenskraft i skick

Enligt en färsk undersökning står exportindustrin direkt och indirekt för mer än 46 procent av Finlands bruttonationalprodukt och närmare 1,1 miljoner finländare har en arbetsplats tack vare exportindustrin. Därför är det ytterst viktigt att export-Finlands verksamhetsförutsättningar är konkurrenskraftiga. Österbotten är Finlands exportkust där storföretagen är globala aktörer och deras energisparande teknik används överallt i världen. År 2016 var exportens andel av industrins omsättning i Österbotten 75 procent. Österbotten har också Finlands högsta industriella förädlingsvärde per invånare.

Österbottens förbund föreslår att i Finlands regeringsprogram för åren 2019–2023 sätts säkerställande av export-Finlands verksamhetsförutsättningar i fokus. Ur Österbottens synvinkel borde åtminstone följande teman finnas med: **God tillgänglighet** har betydelse för den internationella handelns funktioner och affärsverksamhetens stabilitet samt för regionens image inom den internationella affärsvärlden. Åtgärder behövs inom alla trafikslag men Österbottens förbund vill särskilt betona betydelsen av riksväg 8. Riksväg 8 är en av stomnätet för landsvägar i Finland och en av de viktigaste specialtransportruterna men vägens nuvarande skick motsvarar inte dess betydelse. I följande regeringsprogram bör säkerheten och den logistiska funktionsdugligheten för riksväg 8 höjas så att de motsvarar nuvarande och kommande behov samt stomnätets standard.

Tillgången på kompetent arbetskraft är för tillfället det största hindret för tillväxt i Finland. I Österbotten lider ungefär 50 procent av företagen av arbetskraftsbrist och uppger att det är ett hinder för tillväxt. I följande regeringsprogram bör åtgärder som främjar tillgången på arbetskraft ligga i fokus. Åtgärder behövs inom flera olika sektorer. Då tilldelningen av resurser till utbildningar planeras bör de specifika behoven inom varje region identifieras, utbildningarnas och näringslivets samarbetsformer utvecklas på ett innovativt sätt, arbetskraftsreserven utnyttjas till fullo och fler internationella experter lockas till Finland. **Digitaliseringen** är ett en global megatrend, som utvecklas snabbt och också oförutsägbart. Den kommer att ha ett stort genomslag inom alla samhällsområden. Ett effektivt utnyttjande av digitaliseringen kräver förändringsbenägna företag och ny kompetens av personalen. I följande regeringsprogram behövs ett nationellt utvecklingsprogram som främjar industriföretagens tekniska beredskap och digitala affärskoncept samt därtill hörande FUI-projekt.

Regionernas servicestruktur och attraktivitet är viktiga faktorer när företagen överväger sina beslut om etablering och investeringar. **Ett centralsjukhus med omfattande jour** är avgörande när Vasaregionens och Österbottens konkurrenskraft och attraktivitet skapas och när kompetent arbetskraft rekryteras till de globala storföretagen. I det kommande regeringsprogrammet bör föregående regerings misstag korrigeras och Vasa centralsjukhus läggas till på listan över sjukhus med omfattande jour. Flera obestridliga fakta samt Vasaregionens särdrag talar för att centralsjukhuset ska få ha kvar sin omfattande jour.

Österbottens förbunds detaljerade förslag till regeringsprogrammet finns i bifogade tabell. Förslagen är grupperade under sex huvudteman. För varje förslag finns ett sammandrag där de konkreta åtgärderna för förslaget framgår.

Vienti-Suomen kilpailukyky kuntoon

Tuoreen selvityksen mukaan vientiteollisuuden yritykset luovat suoraan ja välillisesti yli 46 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta ja lähes 1,1 miljoonalla suomalaisella on työpaikka vientiteollisuuden ansiosta. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että vienti-Suomen toimintaedellytykset pidetään kilpailukykyisinä. Pohjanmaa on Suomen vientirannikko, jonka suuryritykset ovat globaaleja toimijoita ja niiden energiaa säästävää teknologiaa hyödynnetään kaikkialla maailmassa. Vuonna 2016 viennin osuus teollisuuden liikevaihdosta oli Pohjanmaalla 75 prosenttia. Pohjanmaalla on myös Suomen suurin teollisuuden jalostusarvo asukasta kohden.

Pohjanmaan liitto esittää, että Suomen hallitusohjelmassa vuosille 2019–2023 vienti-Suomen toimintaedellytysten varmistaminen nostetaan keskeiseen asemaan. Pohjanmaan näkökulmasta hallitusohjelmassa olisi huomioitava ainakin seuraavat teemat: **Hyvä saavutettavuus** vaikuttaa kansainvälisen kaupan toimivuuteen ja liiketoiminnan varmuuteen sekä alueen imagoon kansainvälisessä liiketoiminnassa. Toimenpiteitä tarvitaan kaikkien liikennemuotojen osalta, mutta Pohjanmaan liitto haluaa nostaa erityisesti esille valtatie 8 merkityksen. Valtatie 8 on osa valtakunnallista runkotieverkkoa ja yksi maamme tärkeimmistä erikoiskuljetusreiteistä, mutta tien nykytila ei vastaa sen merkitystä. Valtatie 8 on seuraavassa hallitusohjelmassa nostettava turvallisuuden ja logistiikan tehokkuuden osalta vastaamaan nykyistä ja tulevaa käyttötarvetta sekä runkoverkon mukaista standardia.

Osaavan työvoiman saatavuus on tällä hetkellä suurin kasvun este Suomessa. Pohjanmaalla noin 50 % yrityksistä kärsii työvoimapulasta ja ilmoittaa sen kasvun esteeksi. Seuraavassa hallitusohjelmassa työvoiman saatavuutta edistävien toimenpiteiden on oltava keskeisessä asemassa. Toimenpiteitä tarvitaan usealla eri sektorilla. Koulutuksen resursointia suunniteltaessa on tunnistettava kunkin alueen erityiset tarpeet, koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyömuotoja on kehitettävä innovatiivisesti, työvoimareservit on otettava täyteen käyttöön ja kansainvälisiä osaajia on saatava maahan lisää. **Digitalisaatio** on nopeasti ja arvaamattomastikin kehittyvä globaali megatrendi, joka tulee vaikuttamaan yhteiskuntaan hyvin läpitunkevasti. Digitalisaation tehokas hyödyntäminen vaatii yrityksiltä muutosvalmiutta ja yritysten henkilöstöltä uusia taitoja. Seuraavaan hallitusohjelmaan tarvitaankin kansallinen kehittämisohjelma edistämään teollisuusyrityksien teknologisia valmiuksia ja digitaalisia liiketoimintaratkaisuja sekä niihin liittyviä TKI-hankkeita.

Alueiden palvelurakenne ja houkuttelevuus ovat tärkeitä tekijöitä yritysten miettiessä sijoittumis- ja investointipäätöksiään. **Laajan päivystyksen keskussairaalla** onkin keskeinen rooli Vaasan seudun ja Pohjanmaan kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta rakennettaessa sekä rekrytoitaessa osaavaa työvoimaa alueella toimivien globaalien suuryrityksien palvelukseen. Tulevassa hallitusohjelmassa tulisinkin korjata edellisen hallituksen tekemä virhe ja lisätä Vaasan keskussairaala laajan päivystyksen sairaaloiden joukkoon. Laajan päivystyksen säilyttämistä puoltavat useat kiistämättömät tosiasiat sekä Vaasan seudun erityispiirteet.

Pohjanmaan liiton yksityiskohtaisemmat hallitusohjelmaesitykset löytyvät liitteenä olevasta taulukosta, jossa esitykset on jaettu kuuden pääteeman alle. Jokaisesta esityksestä on laadittu tiivis yhteenveto, josta löytyy esityksen edellyttämät konkreettiset toimenpiteet.

LIIKENNE JA INFRA

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUS

YMPÄRISTÖ/RAKENTAMINEN

KOULUTUS/KASVATUS

**MAATALOUDEN/MAASEUDUN
KEHITTÄMINEN**

TRAFIK OCH INFRASTRUKTUR

NÄRINGSLIVSUTVECKLING

LANDSKAPS- OCH VÅRDREFORMEN

MILJÖ/BYGGANDE

UTBILDNING/FOSTRAN

**JORDBRUKS-/LANDSBYGDS-
UTVECKLING**

POHJANMAA
ÖSTERBOTTEN

- VT 8 turvallisuuspaketti (mm. ohituskaistat ja risteukset)
- Valtatie 3 kehittäminen (ml. Jalasjärvi-Vaasa)
- Korjausvelan pienentäminen ja talvikunnossapito
- Kantateiden kehittäminen (63,67,68)
- Päärata plus –hankkeen edistäminen
- Vähäliikenteisten ratojen hyödyntäminen, pilottina Suupohjan rata
- Pohjanmaan lentoasemien kehittäminen
- Satamien ja Merenkurkun liikenteen kehittäminen

- Työvoiman saatavuutta edistävä toimenpidepaketti
- Yritysten vienti- ja digiosaamisen kehittäminen
- Energiaklusterin TKI-hankkeet
- Valtakunnallisen akkuteknologiaohjelman käynnistäminen
- Suomesta kiertotalouden kärkimää

- Vaasan keskussairaalan laaja päivystys
- Maakunnan päätöksentekovalta

- Rannikkokalastuksen merimetso- ja hyljeongelma
- Länsi-Suomen susiongelma (konkreettisia toimenpiteitä)
- Terveet Tilat 2028 (merkittävä valtionavustus)

- Ammatillisen koulutuksen reformin resursointi ja seuranta
- Pienten lukioden toimintaedellytysten tukeminen
- Alueellisiin tarpeisiin perustuvat korkeakouluverkostot

- Monipuolinen toimenpidepaketti, jolla varmistetaan maatalouden toimintaedellytykset
- Turkistalouden toimintaedellytykset

- Säkerhetspaket för riksväg 8 (bl.a. omkörningsfiler och korsningar)
- Förbättring av riksväg 3 (inkl. Jalasjärvi–Vasa)
- Minskning av reparationsskulden och vinterunderhåll
- Förbättring av stamvägar (63, 67, 68)
- Främjande av projektet Stambanan plus
- Användning av banor med lite trafik, Sydbottenbanan som pilotprojekt
- Vidareutveckling av flygplatserna i Österbotten
- Vidareutveckling av hamnarna och Kvarken trafik

- Åtgärds paket för att främja tillgången på arbetskraft
- Förbättring av företagens exportkunskaper och digital kompetens
- Energiklustrets FUI-projekt
- Uppstart av ett nationellt program för batteriteknik
- Finland ledande inom cirkulär ekonomi

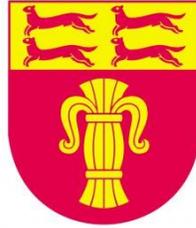
- Omfattande jour på Vasa centralsjukhus
- Landskapets beslutsbefogenhet

- Skarv- och sälproblemet inom kustfisket
- Vargproblemet i Västra Finland (konkreta åtgärder)
- Sunda Lokaler 2028 (ansenliga statliga understöd)

- Resursering och uppföljning av reformen inom yrkesutbildningen
- Stöd för verksamhetsförutsättningarna för små gymnasier
- Regionbaserade nätverksmodeller för högskolor

- Mångsidigt åtgärds paket för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna för lantbruket
- Pälsdjursnäringens verksamhetsförutsättningar

Tack – Kiitos!

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Esityksen teema:

Valtatie 8 turvallisuuspaketti

Esityksen kohdealue:

Valtatie 8 reitti

Esityksen perustelu

Valtatie 8 (E8) yhdistää läntisen Suomen viisi maakuntaa ja maakuntakeskusta – Turun, Porin, Vaasan, Kokkolan ja Oulun. Läntisen Suomen kaikki satamat ja lentoasemat sijaitsevat valtatie 8 läheisyydessä. Valtatietä 8 pitkin sekä länsirannikon satamien kautta kulkee 40 % Suomen vienti- ja tuontikuljetuksista. Valtatie 8 on yksi maamme tärkeimmistä erikoiskuljetusreiteistä, ja siksi se on keskeinen osa TEN-T sekä runkotieverkostoa. Valtatie 8 on osa laajempaa E8-tietä, joka alkaa Turusta ja päättyy Norjan Tromssaan. E8-tiellä on keskeinen rooli Pohjanlahden rannikon ja läntisen Suomen pohjois-eteläsuuntaisessa liikenteessä.

Tie on pääosin yksiajoratainen lukuun ottamatta lyhyitä moottoritiejaksoja Turun ja Vaasan lähetyillä. Kapealla valtatiellä riski joutua vakavaan liikenneonnettomuuteen on Suomen muihin valtateihin verrattuna keskimääräistä suurempi. Siksi esitämme valtatie 8 turvallisuuspaketin sisällyttämistä seuraavaan hallitusohjelmaan. Valtatielle 8 tarvitaan lisää ohituskaistaosuuksia, tien geometriaa täytyy parantaa, tietä on paikoittain levennettävä ja tievalaistusta on parannettava. Myös liittymien ja risteyksien turvallisuutta, kuten valtatie 19 liittymä Uudessakaarlepyyssä, on kehitettävä. Pohjanmaalla Vassor–Kärklax-osuudelle on olemassa valmis tiesuunnitelma, jonka kustannusarvio on n. 10 M€. Toimenpiteitä tarvitaan Pohjanmaalla myös muun muassa Edsevössä, Kruunupyysissä ja Oravaisissa.

Esityksen kustannusarvio:

Koko Vaasa – Oulu yhteysvälin parantaminen 130 M€, Vassor–Kärklax tieosuus 10 M€

TAKAISIN

Esityksen teema:

Valtatie 3 kehittäminen (ml. Jalasjärvi-Vaasa)

Esityksen kohdealue:

Tampere-Vaasa yhteysväli

Esityksen perustelu

Valtatie 3 on Helsingistä Tampereen kautta Vaasaan kulkeva valtatie. Se on yksi Suomen tärkeimmistä ja vilkkaimmista päätieyhteyksistä ja osa kansainvälistä Euroopan laajuista TEN-T- ja E12-verkkoa. Raskaan liikenteen määrä valtatiellä 3 on huomattava. Valtatien vilkkaimmilla jaksoilla kulkee päivittäin yli 1 000 rekkaa. Liikenteen voimakkaan kasvun takia yhteysvälin palvelutaso ei vastaa nykyisiä saati sitten tulevaisuuden kiristyviä logistisia tarpeita. Valtatie kulkee moottoritienä Helsingin ja Tampereen välillä, mutta Tampereen pohjoispuolella se on pääosin yksiajoratainen. Tampere–Vaasa-yhteysvälillä onkin tarve parantaa liikenneturvallisuutta ja varmistaa liikenteen sujuvuus sekä liikenteen tarvitsema palvelutaso. Laihian ja Jalasjärven välisen osuuden jääminen runkoverkon ulkopuolelle tulisi myös mahdollisimman nopeasti korjata.

Yhteysvälin haasteina ovat etenkin turvallisten ohitusmahdollisuuksien puute, kuljetusten hallittavuus, puutteet matka-ajassa ja sen ennakoitavuudessa sekä joukkoliikenneyhteyksissä. Pohjanmaalla tärkein toimenpide on Pitkämäen eritasoliittymän (vt 3/vt 8) kiireellinen suunnittelu ja parantaminen. Eritasoliittymän välityskapasiteetti ei ruuhka-aikaan riitä. Moottoritieltä yhdystielle siirtyvä liikenne jonoutuu eritason ramppiin, ja jonon pää ylettyy pahimmillaan moottoritielle asti. Toinen tärkeä ja kiireellinen hanke on moottoritien jatkeen suunnittelu välillä Helsingby–Laihia. Runsas työmatkaliikenne yhdistettynä teollisuuden raskaaseen liikenteeseen sekä keväisin ja syksyisin hitaaseen maatalousliikenteeseen aiheuttavat ruuhkia, jonoutumista ja huomattavia ajonopeuden muutoksia. Hitaiden ajoneuvojen ohittaminen on lähes mahdotonta runsaan vastaan tulevan liikenteen takia ja riskitilanteita on päivittäin.

Esityksen kustannusarvio:

Koko Tampere – Vaasa yhteysvälin parantaminen 158 M€

TAKAISIN

Esityksen teema:

Korjausvelan pienentäminen ja tiestön talvikunnossapito

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu

Liikenneinvestointien määrä on jäänyt pahasti jälkeen bruttokansantuotteen kasvusta viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Nykyiset investoinnit riittävät päätieverkon säilyttämiseen nykykunnossa, mutta varsinkin alemman tieverkon ja siltojen kunto heikkenee väistämättä. Tasokorotuksen tarve on valtakunnallisesti noin 200 M€ vuodessa. Myös nykyiset leudot ja märät talvet kiihdyttävät tiestön heikkenemistä niin soratieverkolla kuin päällystetyillä teilläkin.

Myös tiestön heikentynyt talvikunnossapito näkyy maakunnan onnettomuustilastoissa. Teiden heikko kunto hidastaa myös avun saapumista kohteeseen. Teiden talvikunnossapidon ongelmat liittyvät pitkälti urakoitsijoille asetettuihin kunnossapidon laatuvaatimuksiin ja niiden toteutumisen seuraamiseen. Talvihoidon tason nosto ei yksin riitä paikkaamaan tien pintojen ja rakenteiden rappioitumisesta aiheutuvaa palvelutason laskua. Samaan aikaan, kun talvihoitoon on suunnattu lisää resursseja, on siltojen, sorateiden ja päällysteiden kunnossapidon rahoitusvaje kasvamassa rajusti.

Hallituksen tulisikin käynnistää konkreettisen toimenpideohjelman valmistelu, jolla Suomen tiestön korjausvelan kasvaminen saataisiin pysähtymään ja teiden talvikunnossapitoa tehostettua. Vaihtoehtoisten rahoitusmallien kartoittaminen, tienhoitourakoiden kilpailuttamiseen liittyvien aliurakoitsijaketjujen läpinäkyvyyden lisääminen sekä talvihoidon valvonnan lisääminen ja sanktioiden kiristäminen ovat esimerkkejä tarvittavista toimenpiteistä.

Esityksen kustannusarvio:

Tasokorotuksen tarve (Pohjanmaa) n. 20 M€/v

TAKAISIN

Esityksen teema:

Kantateiden kehittäminen (63,67,68)

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Kantatie 63 Kauhavan ja Ylivieskan välillä on parannettu kantatietä vastaavalle tasolle lukuun ottamatta Evijärvi-Kaustinen välistä osuutta, jolla turvallisuus on edelleen puutteellinen. Kantatie 63 merkitys maakuntien ja valtakunnanosien välisessä liikenteessä on lisääntynyt tien parantumisen myötä. Tieyhteys oikaisee matkaa esimerkiksi Tampereelta Ouluun noin 40 km, mikä on merkittävä etu raskaalle liikenteelle. Tien tekniset puutteet ja liikennemäärien kasvaminen ovat heikentäneet turvallisuutta ja raskaan liikenteen täsmällisyyttä. Tieyhteyttä tulisi kehittää muun muassa tietä leventämällä ja tien rakennetta parantamalla, jolloin myös tien kantavuus paranee. Myös tielinjausta tulisi muuttaa, jotta vältetään kylien läpikulkuliikenne.

Kantatie 67 on alkaa Kaskisten satamasta ja päättyy Seinäjoelle ja se on Suupohjan rannikkoseudun keskeinen henkilö- ja tavaraliikenteen väylä. Tieyhteyden parantaminen edistää elinkeinoelämän kuljetusten toimivuutta ja liikenneturvallisuutta. Kantatien 67 merkitys raideliikennettä turvaavana yhteytenä on lisääntynyt Suupohjan radan heikon kunnan seurauksena. Suupohjan kehityskäytävän parantamisessa ei ole kyse vain kuljetus- ja liikenneinfrastruktuurista, vaan sillä on suoria vaikutuksia muun muassa aluekehitykseen ja työllisyyteen. Oleellinen osa kehityskäytävän parantamisesta on myös Suupohjan radan peruskorjaus ja Kaskisten sataman väylän syventäminen.

Kantatie 68 ja sen satamayhteyden parantaminen on Pietarsaaren seudun tärkein tiehanke. Tällä hetkellä yli 2 000 työpaikkaa sijaitsee Pietarsaaren sataman lähialueella. Suuren raskaan liikenteen osuuden takia tieosuus on nykyisillään vaarallinen henkilöautoliikenteelle ja tien välityskyky on liikenteen kasvun myötä heikentynyt. Tien parantaminen on osa suurempaa liikennekokonaisuutta, ja sillä on kansallinen kilpailukykyä edistävä vaikutus. Rahoitusta tarvitaan vielä muun muassa siltojen kunnostamiseen, liittymien poistamiseen ja tien leventämiseen osalla reittiä. Lisäksi tarvitaan rahoitusta neljännen rampin rakentamiseen kantatie 68 ja valtatie 8 liittymään Edsevössä.

Esityksen kustannusarvio:

Kantatie 63 parantaminen 10,5 M€, kantatie 67 parantaminen 20 M€, kantatie 68 parantaminen 9 M€

Esityksen teema:

Päärata plus -hankkeen edistäminen

Esityksen kohdealue:

Länsi-Suomi

Esityksen perustelu:

Päärata plus on kuuden läntisen maakunnan (Kanta-Häme, Pirkanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Satakunta ja Keski-Suomi) yhteinen raideliikenteen kehittämissesitys. Esitys sisältää konkreettiset tavoitteet ja aikataulutuksen niiden toteuttamiselle. Pääpaino on yhteyksien parantamisella ja nopeuttamisella. Matka Porista, Vaasasta Seinäjoen kautta ja Jyväskylästä Tampereelle tulee voida tehdä tunnissa samoin kuin matka Tampereelta Helsinkiin. Pohjanmaalla keskeinen huomio kiinnitetään Vaasa–Seinäjoki-rataosuuden ja pendelöintiliikenteen toimintaedellytysten kehittämiseen.

Vaasa–Seinäjoki-kehityskäytävälle ennustetaan vahvaa kasvua tulevaisuudessa. Alueen elinvoimaisuus ja kasvukeskukset näkyvät myös työssäkäyntiliikenteessä. Lisäksi pendelöintiä suuntautuu myös Tampereelle, Helsinkiin sekä Keski- ja Pohjois-Suomeen. Matkustajamäärä Pohjanmaan radalla Vaasa-Seinäjoki rataosuudella oli vuonna 2017 485 000 matkustajaa. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta yli 50 000 matkustajalla. Vaasan ja Seinäjoen välinen 75 km pitkä rataosuus on yksiraiteinen ja sähköistetty. Rataosalla on 64 tasoristeystä ja matkustajajunien suurin sallittu nopeus on 120 km/h. Matka Vaasasta Seinäjoelle kestää nykytilanteessa ilman pysähdyksiä 44 minuuttia.

Päärata plus -hanke tulisi sisällyttää seuraavaan hallitusohjelmaan. Vaasa-Seinäjoki rataosuuden keskeisiä kehittämistoimenpiteitä ovat sähköistettyjen kohtaamisraiteiden lisääminen, tasoristeysten vähentäminen sekä niiden turvallisuuden parantaminen, asemien laiturijärjestelyjen parantaminen sekä radan kantavuuden lisääminen. Suunnitelmien valmiusastetta raideliikenteen kehittämiseksi yhteysvälillä täytyy edistää.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Vähäliikenteisten ratojen hyödyntäminen, pilottina Suupohjan rata

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Väyläviraston luokituksen mukaan vähäliikenteisiksi luetaan sellaiset radat, joissa vuotuinen tavaraliikenteen volyymi on alle 300 000 nettotonnia. Vähäliikenteisten ratojen ylläpito- ja kehittämisinvestoinnit ovat jääneet vähäisiksi, koska panostukset ovat pääasiassa kohdistuneet rautateiden runkoverkkoon. Näillä radoilla on kuitenkin merkittävää käyttämätöntä kuljetuspotentiaalia, jota olisi ilmastosyistä tarpeen hyödyntää entistä tehokkaammin. Maantieliikenteen hiilijalanjälki tavarakuljetuksessa on 8-kertainen rautatiekuljetukseen verrattuna. Tiestö myös pysyy paremmassa kunnossa eikä korjausvelka kasva nykyistä tahtia.

Suupohjan rata (Seinäjoki–Kaskinen) on pituudeltaan 112 kilometriä. Radan tavarakuljetuksen nettovolyyymi on noin 100 000 nettotonnia. Maksimivolyyymi, 833 000 nettotonnia, saavutettiin vuonna 2007. Radan varteen on keskittynyt suomenkielisen ja ruotsinkielisen Suupohjan teollisuustuotantoa. Alueella on metsäbiotalouden tuotantoa, mekaanista puunjalostusta sekä kone- ja metalliteollisuutta. Suupohjan rata päättyy Kaskisten satamaan, jonka kautta viedään yli miljoonaa tonnia tavaraa vuodessa. Satama on TEN-T-satama kuuluen EU:n yhteiseen liikenneverkkoon. Suupohjan rata on Kaskisten satamalle kriittinen menestystekijä.

Suupohjan radan kehittämiseksi haetaan laaja-alaista yhteistyötä niin valtakunnallisten kuin alueellisten toimijoiden kesken. Radan kilpailukykyä voidaan merkittävästi parantaa radan huonokuntoisimpien kohtien korjauksella. Kyse on noin 25 miljoonan euron korjausinvestoinnista. Tämän lisäksi pidentämällä Teuvan kuormauspaikan lastausraidetta n. 100 metrillä saataisiin syntymään kokojunalastaukseen sopiva kuormauspaikka. Tällä noin 100 000 euron investoinnilla parannettaisiin selvästi puutavaran rautatiekuljetuksen kannattavuutta ja samalla Suupohjan alueen metsänomistajien kuitupuun myyntimahdollisuuksia. Valtion budjettirahoituksen rinnalle haetaan uusia rahoitusmalleja ja -lähteitä. Pohjanmaan liitto esittääkin, että Suupohjan rata sisällytettäisiin seuraavaan hallitusohjelmaan pilottihankkeeksi uusien toiminta- ja rahoitusmallien kehittämiseksi vähäliikenteisiä ratoja varten.

Esityksen kustannusarvio:

Radan huonokuntoisimpien kohtien korjaaminen 25 M€, Teuvan lastausraiteen pidentäminen 0,1 M€

Esityksen teema:

Pohjanmaan lentoasemien kehittäminen

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Vientiteollisuuden yrityksillä on jopa suurempi vaikutus Suomen kansantalouteen kuin on aiemmin arvioitu. Tuoreen selvityksen mukaan vientiteollisuuden yritykset luovat suoraan ja välillisesti yli 46 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta. Lähes 1,1 miljoonalla suomalaisella on työpaikka vientiteollisuuden ansiosta. Kymmenen työpaikkaa vientiteollisuudessa luo 13 työpaikkaa muilla toimialoilla. Verotuloja vientiteollisuus toi viime vuonna Suomeen kokonaisuudessaan yli 28 miljardia euroa.

Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että vienti-Suomen toimintaedellytykset pidetään kilpailukykyisinä. Hyvä saavutettavuus vaikuttaa kansainvälisen kaupan toimivuuteen ja liiketoiminnan varmuuteen sekä alueen imagoon kansainvälisessä liiketoiminnassa. Sujuvat yhteydet vaikuttavat niin ikään yritysten sijoittumis- ja investointipäätöksiin sekä sitä kautta alueen ja Suomen talouteen. Sujuvat lentoyhteydet alueelta ja alueelle ovat menestyvän vientiteollisuuden elinehto.

Pohjanmaalla viennin osuus yritysten liikevaihdosta on noin 75 % eli noin 5 mrd. euroa. Pohjanmaalla on kaksi lentoasemaa ja ne ovat välttämättömyys alueen kansainväliselle liiketoiminnalle. Vaasan lentoasema on Suomen viidenneksi suurin lentoasema, ja se valittiin Finavian vuoden lentoasemaksi vuonna 2017. Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalla on suuri merkitys alueen lukuisille kansainvälisille yrityksille. Molempien lentoasemien vaikutukset ulottuvat myös maakuntarajojen ulkopuolelle.

Tulevan hallitusohjelman tavoitteena täytyy olla koko maan kattavan lentoasemaverkoston kehittäminen. Toimiva lentoasemaverkosto on verisuonisto, jonka ansiosta vienti-Suomen sydän sykkii voimakkaasti.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Satamien ja Merenkurkun liikenteen kehittäminen

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Maakunnan neljä syväsatamaa sijaitsevat Kristiinankaupungissa, Kaskisissa, Vaasassa ja Pietarsaaressa. Satamat palvelevat sekä kansainvälistä tavaraliikennettä että matkustajaliikennettä. Matkustaja- ja tavaraliikennettä kulkee Vaasan satamasta. Muut satamat taas ovat selkeästi keskittyneet tavaraliikenteeseen ja erikoistuneet palvelemaan eri teollisuudenalojen kuljetustarpeita. Rahtiliikenne muodostaa Merenkurkun liikenteen suurimman tulonlähteen. Tämän vuoksi voimavaroja tulee suunnata Merenkurkun alueen väylästön parantamiseen ja sen syventämiseen.

Pohjanmaalla merikuljetuksiin liittyvän väyläverkoston kehittämisessä keskeinen hanke on Kaskisten satamaväylän syventäminen. Kaskisten väylän ja satama-altaan syventäminen 10,5 metrin kulkusyvytyteen on välttämätöntä, jotta alukset voisivat saapua satamaan täydessä lastissa. Myös Vaasan satamaväylän syventäminen 10 metriin on tullut ajankohtaiseksi tavara- ja matkustajaliikenteen lisääntymisen vuoksi. Vaasan ja Uumajan kaupungit perustivat vuonna 2012 yhteisen varustamoyhtiön turvamaan Merenkurkun liikennettä. Vuonna 2014 myös Vaasan ja Uumajan satamat yhdistyivät yhdeksi satamayhtiöksi nimeltä Kvarken Ports.

Vuoden 2018 toisessa lisätalousarvioesityksessä Suomen valtion myönsi rahoitusta Merenkurkun laivaliikenteen kehittämiseen ja ylläpitoon sekä biokaasu/LNG-hybridilaivan hankintaan. Vaasan ja Uumajan kaupunkien johdolla laaditaan mittava investointiohjelma, jonka avulla kehitetään kaupunkien välistä liikenneyhteyttä ja pyritään varmistamaan sen jatkuvuus. Tavoitteena on muun muassa parantaa liikenteen energiatehokkuutta, pienentää päästöjä sekä lisätä talviliikenteen varmuutta ja täsmällisyyttä. Uumajaan ja Vaasaan rakentuvat logistiikka-alueet sekä suuryritysten mittavat investoinnit alueelle lisäävät Merenkurkun liikenteellistä merkitystä ja tukevat tämän kansainvälisen yhteyden kehittämistä osana eurooppalaista TEN-T-verkkoa. Tulevassa hallitusohjelmassa täytyykin tunnistaa tämä Merenkurkun yhteyden strateginen merkitys osana suurempaa eurooppalaista ja kansainvälistä verkostoa.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Työvoiman saatavuutta edistävä toimenpidepaketti

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu

Työttömyys- ja työllisyysluvut ovat Pohjanmaalla maan kärkiluokkaa. Osaavan työvoiman saatavuus onkin tällä hetkellä suurin kasvun este Pohjanmaalla. Noin 50 % yrityksistä kärsii työvoimapulasta ja ilmoittaa sen kasvun esteeksi. Suurimpia osaamistarpeita ja -kapeikkoja on Pohjanmaalla ICT-sektorilla, sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, rakennuslalla, kone- ja metalliteollisuudessa sekä elektroniikka- ja sähköteollisuudessa.

Seuraavassa hallitusohjelmassa työvoiman saatavuutta edistävien toimenpiteiden on oltava keskeisessä asemassa, jos maan talous halutaan saada pysyvä kasvun-uralle. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen tarvitaan toimenpiteitä usealla eri sektorilla. Koulutuksen resursointia suunniteltaessa on tunnistettava kunkin alueen erityiset tarpeet, koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyömuotoja on kehitettävä innovatiivisesti, työvoimareservit on otettava täyteen käyttöön, kansainvälisiä osaajia on saatava maahan lisää ja alueiden tunnettavuutta ja saavutettavuutta on kehitettävä. Koulutuksen saatavuus maaseutualueilla on myös varmistettava.

Pohjanmaa on Suomen kansainvälisimpiä maakuntia, joten työperäiseen maahanmuuttoon liittyvien käytäntöjen sujuvoittaminen nousee erittäin tärkeäksi teemaksi. Esimerkiksi työlupakäytäntöihin tarvitaan huomattavasti enemmän joustavuutta ja prosesseja on nopeutettava. Työoleskeluluvan käsittely kestää tällä hetkellä keskimäärin lähes puoli vuotta. Työntekoon perustuva oleskelulupa saattaa oikeuttaa työskentelyyn vain tietyllä työnantajalla tai ammattialalla, mikä vaikeuttaa työntekijöiden liikkuvuutta. Ulkomaisen työvoiman työlupien tarveharkinnasta luopuminen olisi yksi keino nopeuttaa käsittelyprosessia.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Yritysten vienti- ja digiosaamisen kehittäminen

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Pohjanmaalla viennin osuus teollisuuden liikevaihdosta on noin 75 %. Alueen globaalit veturiyritykset eivät juuri tarvitse tukea kansainväliseen toimintaansa, mutta pk-yrityksien kohdalla tilanne on toinen. Pienemmällä yrityksillä ei ole aina riittävää kokemusta ja osaamista eikä samanlaisia mahdollisuuksia kansainvälistymisen suunnitteluun kuin suuremmilla yrityksillä. Maakunnan pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on kuitenkin vahva potentiaali hakea kasvua kansainvälistymisestä. Jotta tämä potentiaali tulee hyödynnettyä, tarvitaan eritoten panostuksia perusneuvontaan ja alkupään kansainvälistymistä tukeviin palveluihin.

Tulevaan hallitusohjelmaan tarvitaankin merkittävä lisäpanostus erityisesti pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseen. Osuuskunta Viexpo toimii pohjalaismaakunnissa tiiviissä yhteistyössä kuntien elinkeinotoimen kanssa tuoden yrittäjien palvelutarjottimelle yrityslähtöiset kansainvälistymisen perusneuvontapalvelut sekä kansainvälistymispolun eri vaiheisiin räätälöidyt palvelut. Tulevassa hallitusohjelmassa Viexpon toiminnan riittävä ja pitkäjänteinen resursointi on tehokas tapa kohdistaa kansainvälistymistä tukevat toimenpiteet pohjalaismaakuntiin.

Digitalisaatio on nopeasti ja arvaamattomastikin kehittyvä globaali megatrendi, joka tulee vaikuttamaan yhteiskuntiin hyvin läpitunkevasti. Pohjanmaalla on kartoitettu vienti-intensiivisten toimialojen avainteknologioita ja niiden hyödyntämistä. Kartoituksissa on havaittu suuri tarve teknologisten valmiuksien ja digitaalisten liiketoimintaratkaisujen edistämiseksi alueen teollisuusyrityksissä (erityisesti suuryritysten alihankintaverkostossa). Tähän liittyen tarvitaan kansallista kehittämisohjelmaa, johon sisältyy seuraavat osa-alueet: 1) Yritysten osaamisen kehittäminen digitalisoitumiseen ja edistyneiden tuotanto-menetelmien hyödyntämiseen liittyen, 2) Alueellisen tietämyksen siirtäminen ja yhteistyön edistäminen esim. tuotanto-prosessien automaatioon, robotiikkaan ja tiedon käsittelyyn ja -siirtoon liittyen ja 3) Digitalisoitumiseen liittyvien yritysten ja korkeakoulujen yhteisten demonstraatio- ja pilottihankkeiden toteuttaminen.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Energiaklusterin TKI-hankkeet

Esityksen kohdealue:

Vaasan seutu

Esityksen perustelu:

Suomen ja koko Pohjoismaiden merkittävin energiateknologian keskittymä toimii Vaasan seudulla. Seuraava kehitysaskel ja tavoite on rakentaa seudusta Euroopan johtava energiateknologian keskittymä vuoteen 2030 mennessä. Seuraavien TKI-hankkeiden avulla seuraava kehitysaskel on mahdollista saavuttaa.

Älyverkko- ja energianvarastointitutkimusalustan luominen Vaasaan. Vaasan seudulle on mahdollista luoda Euroopan tasolla merkittävä älykkäiden energijärjestelmien, erityisesti älyverkkojen ja energianvarastoinnin tutkimusalusta. Älykäs sähköjärjestelmä mahdollistaa paremman luotettavuuden ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon ja sähköautoilua tukevan infrastruktuurin, sähkön varastoinnin sekä kiinteistöjen energiatehokkuutta edistävän automaation. Tutkimusalusta laboratorioineen palvelee niin tutkimusta kuin globaalisti menestyvien yritysten omaa kehitystoimintaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, keskittyen muun muassa tulevaisuuden älyverkkoarkkitehtuuriin, langattomaan tiedonsiirtoon sähköjärjestelmässä (5G), verkon hallintaan, suojausratkaisuihin ja hajautettujen energiaressurssien ohjaukseen. Älyverkko- ja energianvarastointitutkimusalustan luominen Vaasaan seudulle vaatii n. 2,5 M€:n investoinnit tutkimusinfrastruktuurin kehittämiseen sekä 0,5 M€:n varauksen tarvittavien avainresurssien palkkaamiseksi alkuvaiheessa.

Digitaalisen tuotannon ja 3D-valmistuksen tutkimus-, kehitys-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan osaamiskeskus. Seuraava teollinen vallankumous on jo täällä. Suomessa ja laajemmin Euroopassa voi olla jopa kestävämpää valmistaa tuotteita kuin kehittyvissä maissa, jonne teollista tuotantoa on viime vuosina voimallisesti siirretty. Paluun tekevät mahdolliseksi ainetta lisäävien valmistusmenetelmien kuten 3D-tulostuksen kehitys, josta on syntymässä yksi kilpailukyvyyn avaintekijä. Vaasan seudun vientiyritykset toimivat globaalisti voimakkaasti kilpailuilla markkinoilla, jossa menestys ansaitaan teknologisesti edistyksellisellä tuotannolla, tuotteilla ja palveluilla. Yritykset haluavatkin kasvattaa tulevaisuuden valmistusosaamista alueella. Digitaalisen tuotannon ja 3D-valmistuksen osaamiskeskus vaatii noin 0,8 M€:n investoinnit infrastruktuurin kehittämiseen sekä 0,2 M€:n varauksen tarvittavien avainresurssien palkkaamiseksi alkuvaiheessa

Esityksen kustannusarvio:

Älyverkko- ja energianvarastointitutkimusalustan luominen Vaasaan 3 M€, Digitaalisen tuotannon ja 3D-valmistuksen tutkimus-, kehitys-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan osaamiskeskus 1 M€

TAKAISIN

Esityksen teema:

Valtakunnallisen akkuteknologiaohjelman käynnistäminen

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Energiamarkkinat ovat muutostilassa, ja älykkäiden sähköverkkojen sekä energiavarastoinnin tarve on voimakkaassa kasvussa. Autoteollisuus on sähköistymässä ainakin osittain, ja samaa kehitystä on nähtävissä myös meriteollisuudessa. Tämä lisää uudenlaisten moottorien ja energian varastointiratkaisujen tarvetta.

Suomella on harvinaisen hyvät edellytykset tulla energiavarastoinnin johtavaksi toimijaksi maailmassa. Olennaisten mineraalien saatavuus on erinomainen, ja Suomi pystyy myös täyttämään mineraalien louhintaan ja työstämiseen liittyvät tiukat ympäristövaatimukset. Kaavoitustilanne mahdollistaa nopeatkin etabloitumishankkeet. Esimerkiksi Vaasan seudulla on lainvoimaiset asemakaavat, jotka mahdollistavat kemiallisen suurteollisuuden sijoittumisen alueelle.

Jotta Suomesta voisi tulla akkuteknologian johtava toimija, tarvitaan huomattavia sektorit ylittäviä toimenpiteitä. Suomen tulisi muodostaa useiden toimijoiden koalitio, joka edistäisi kansallisia ja kansainvälisiä investointeja. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää myös koordinoituja toimenpiteitä sekä koulutuksen että infrastruktuurin kehittämiseksi.

Pohjanmaa ja Vaasan seudun energiaklusterin noin 140 yrityksen verkosto tarjoaa sopivan toimintaympäristön akkuteknologian keskittymälle. Pohjanmaan liitto esittää, että hallitus käynnistää erillisen ohjelman, jonka tavoitteena on tehdä Suomesta akkuteknologian johtava globaali toimija.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Suomesta kiertotalouden kärkimaa

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Ilmastomuutoksen nopea eteneminen on pakottanut yhteiskuntia miettimään mitä kestävä tulevaisuuden rakentaminen heiltä edellyttää. Kiertotalous on talousmalli, jossa materiaaleihin sitoutunut arvo säilyy mahdollisimman pitkään yhteiskunnassa. Kiertotaloudessa talouskasvu ei ole riippuvainen luonnonvarojen kulutuksesta. Fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopuminen on energia-alalle merkittävä murrosvaihe. Materiaalien ja jätevirtojen uudelleenkäyttöä on muutettava radikaalisesti. Myös kuluttajien täytyy miettiä omia kulutustapojaan, sillä he ovat ratkaisevassa asemassa mahdollistamassa muutosta kohti kiertotaloutta

Jos Suomesta halutaan kiertotalouden kärkimaa, on seuraavan hallituksen sitouduttava edistämään kiertotaloutta ja ohjattava riittävät resurssit sen kehittämiseen. Panostuksia tarvitaan uusien innovaatioiden kehittämiseen ja käytännön kokeiluihin. On edistettävä muun muassa hukka- ja kierrätysmateriaalivirtojen käyttöä valmistusprosesseissa (esim. elektroniikkaromun arvometallien hyödyntäminen akkujen valmistuksessa), jakamistalouteen liittyviä kokeiluja, biokaasun tuotannon ja jakelun kehittämistä sekä olemassa olevien hyvien kotimaisten tuotteiden ja palveluiden myyntiä ja markkinointia.

Tärkeintä on, että edellä mainittu tutkimus- ja kehittämistyö tapahtuu nimenomaan Suomessa ja se tehdään kiertotalousmallin mukaisesti. Syytä on kiinnittää huomiota myös siihen, etteivät kansalliset lait ja asetukset hidasta kiertotalouden etenemistä ja jätteiden käyttöä uusien tuotteiden valmistuksessa. Esimerkiksi purkubetonin käyttäminen uuden betonin valmistuksessa ei tänä päivänä ole mahdollista.

Pohjanmaalla Vaasan seudulla ollaan parhaillaan kehittämässä ainutlaatuista yhteistyömallia, jossa alueen julkiset toimijat, yritykset, kehittämissyhtiö ja oppilaitokset pyrkivät yhdessä edistämään kiertotalouden periaatteiden mukaan toimivan yrityskeskittymän syntymistä alueelle. Tämä orastavan kiertotalousklusterin puitteissa on mahdollista toteuttaa useita edellä mainittuja T&K- ja pilottihankkeita.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Vaasan keskussairaalan laaja päivystys

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Pohjanmaan liitto, Vaasan sairaanhoitopiiri, Pohjanmaan kunnat sekä muut maakunnan keskeiset toimijat ovat yhä täysin yksimieleisiä siitä, että Vaasan keskussairaalan tulisi perustellusti kuulua laajan päivystyksen sairaaloiden joukkoon. Laajan päivystyksen säilyttämistä puoltavat useat kiistämättömät tosiasiat sekä Vaasan seudun erityispiirteet.

Vaasan keskussairaalan hoidon laatu ja potilasturvallisuus ovat Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan maan kärkiluokkaa. Esimerkiksi sydäninfarktin, lonkkamurtuman ja aivoinfarktin hoitotuloksia tarkastellen Vaasan keskussairaala on ollut jatkuvasti 2–3 parhaan sairaalan joukossa. Vaasan keskussairaala on Suomen ainoa selkeästi kaksikielinen sairaala, joka palvelee lähes 90 000:ta ruotsinkielistä. Heillä tulee myös jatkossa olla oikeus saada palvelut omalla äidinkielellään. Vaasan kaupungin ja lähikuntien kanssa on rakennettu myös hyvin toimiva Pohjanmaan sosiaalipäivystys, jolla turvataan monikielisten palveluiden saaminen ja oikeuksien toteutuminen myös kriittisissä sosiaalitalanteissa.

Laajan päivystyksen keskussairaalla on keskeinen rooli Vaasan seudun kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta rakennettaessa sekä rekrytoitaessa osaavaa työvoimaa alueella toimivien globaalien suuryrityksien palvelukseen. Vaasan seutu on koko alueen taloudellinen veturi ja koko maan mittakaavassa merkittävä tekijä korkean jalostusarvon vientiteollisuudessa. Hallituksen esitys 12 laajan päivystyksen yksiköstä merkitsee sitä, että yli 87 prosenttia Pohjanmaan nykyisestä ja tulevaisuudessa kasvavasta väestöstä asuisi 50 minuutin matka-aikarajan ulkopuolella.

Useassa riippumattomassa vertailussa yhdeksi Suomen kilpailukykyisimmäksi kaupunkiseuduksi todetun alueen toimintaedellytysten ylläpitämisen tulisi olla myös Suomen hallituksen prioriteetteja. Tulevan hallituksen tulisinkin korjata edellisen hallituksen tekemä virhe ja lisätä Vaasan keskussairaala laajan päivystyksen sairaaloiden joukkoon.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Maakunnan päätöksentekovalta

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Maakunta- ja sote-uudistuksessa perustetaan uudet maakunnat, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021 alkaen. Itsehallinnolliset maakunnat muodostetaan nykyisen maakuntajaon pohjalta. Jatkossa 18 maakuntaa järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveystalvet. Maakunnille siirtyy myös muita tehtäviä ELY-keskuksista, TE-toimistoista, aluehallintovirastoista, maakuntien liitoista ja muista kuntayhtymistä sekä kunnista. Uuden maakunnan rahoitusmalli ei kuitenkaan ole täysin itsehallintoperiaatteiden mukainen. Maakuntien olisikin välttämätöntä saada pikaisesti verotusoikeus, ja pääsy luottomarkkinoille investointien rahoittamiseksi olisi turvattava.

Uusien maakuntien toimintaedellytyksiä parantaisi oleellisesti se, että jo seuraavalla hallituskaudella otetaan käyttöön maakuntavero. Maakunnilla on useita tehtäviä, kuten edunvalvonta ja kansainväliset tehtävät, jotka edellyttävät riittävää rahoitusta eikä yleiskatteellinen valtion rahoitus välttämättä riitä tällaisiin tehtäviin. Ongelmallisinta on, että asukkaat eivät voi valitsemiensa edustajien kautta vaikuttaa siihen, paljonko maakunnille osoitetaan rahoitusta. Jokaisella maakunnalla on oltava aito päätösvalta oman alueensa palvelujen järjestämisestä, tuottamisesta ja rahoittamisesta. Maakuntien määrään ei kannata tehdä muutoksia seuraavan hallituksen aikana. Se vaikeuttaisi ennestään jo haasteellisen muutosprosessin läpiviemistä.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Rannikkokalastuksen merimetso- ja hyljeongelma

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu

Merimetson runsas lisääntyminen ja leviäminen Suomen rannikoilla aiheuttaa pesimäpaikkojen lähialueilla vakavia vahinkoja kalastuselinkeinolle sekä kotitarve- ja virkistyskalastajille. Myös ympäristölle, ihmisten viihtyvyydelle, vapaa-ajan asunnoille ja matkailuyrittäjille aiheutuu merkittäviä vahinkoja. Pesinnän ja merimetsokannan vähentämiseksi ja vahinkojen estämiseksi ainoa menetelmä tällä hetkellä on viranomaisen myöntämät poikkeusluvut. Ongelmana on, että lupakäsittely on hidasta ja niitä myönnetään vasta sen jälkeen, kun vakava vahinko on jo tapahtunut. Merimetso-ongelma on ratkaistava ennakoivasti.

Merimetson suojelusta pitäisi olla mahdollista poiketa ennakoivasti, jos on olemassa vakavan vahingon uhka. Luonnonsuojelulain 49 § olisikin muutettava niin, että esimerkiksi kalastajilla olisi oikeus poiketa merimetsojen suojelusta elinkeinolleen tai toiminnalleen aiheutuvien vakavien vahinkojen estämiseksi ja vähentämiseksi. Kalastajalla olisi kyseisessä tapauksessa oikeus, tehtyään siitä ELY-keskukselle kirjallisen ilmoituksen, ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin (häirintä, ampuminen tai munien käsittely) lähellä pyydyksiä ja erityisillä ongelma-alueilla. Jos ELY-keskus katsoisi, että uhka ei ole vakava, on sen 30 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan kiellettävä toiminta.

Toinen rannikkokalastusta piinaava ongelma on hylkeiden aiheuttamat vahingot, jotka muodostuvat menetetyistä saaliista ja rikkoontuneista pyydyksistä. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kalatalouselinkeinolle koituvien vahinkojen nimellisarvo on viime vuosina ollut yhteensä n. 1,5–2 milj. euroa vuodessa. Hyljeongelma on myös suurin yksittäinen syy kalastajamäärän vähenemiseen ja saaliiden pienenemiseen. Hyljekantojen hoitosuunnitelmassa on mahdollistettava hyljekantojen pienentäminen kalakannoille ja kalastukselle kestäväälle tasolle. Kiinnostusta hylkeiden metsästyksen voidaan lisätä maksamalla kannanhoitokorvausta tai korvausta kalaston ja kalastuksen suojelusta. Samalla tulisi pyrkiä EU:n hyljetuotekauppakiellon kumoamiseen.

Esityksen kustannusarvio:

Esityksen teema:

Länsi-Suomen susiongelma (konkreettisia toimenpiteitä)

Esityksen kohdealue:

Länsi-Suomi

Esityksen perustelu:

Pohjanmaalla on huolestuneena seurattu, kuinka nopeasti ihmisten asuinalueilla tehtyjen susihavaintojen määrä on kasvanut maakunnassa. Susia on havaittu asuintalojen takapihoilla ja jopa maakunnan keskuskaupunkien kaduilla. Aineellisia vahinkoja on jo tapahtunut, kun susien saaliksi on joutunut muun muassa lammastilojen lampaita, koiria ja turkistarhojen kettuja. Henkilövahingoilta on onneksi vielä säästyty, mutta kiistaton tosiasia on, että susien kynnyksien liikkua ihmisten asuinalueille on laskenut huomattavasti. Luonnonvarakeskuksen (Luke) tilastot ja ennustemalli ovat vahvistaneet sen, että susikanta on kasvussa ja noin 70 % maan susista on tällä hetkellä Länsi-Suomen puolella. Myös uudet reviirit syntyvät Luken mukaan todennäköisemmin juuri läntiseen Suomeen.

Pohjanmaa peräänkuuluttaakin hallitukselta ripeitä konkreettisia toimenpiteitä susiongelman ratkaisemiseksi. Kiireellisin toimenpide on nostaa susien kynnyksistä siirtyä metsistä ihmisten asuinalueille. Se tarkoittaa, että kaikki käytettävissä olevat keinot pelottelusta susien kaatolupiin otetaan tehokkaaseen käyttöön. Pohjanmaan liiton mielestä on syytä myös kriittisesti arvioida niitä kriteerejä, joilla poikkeuslupa suden ampumiseen myönnetään. Nykykriteerien mukaiset toistuvat vahingot ja pihakäynnit voivat käytännön tasolla merkitä todella suuria taloudellisia tappioita tai merkittäviä vaaratilanteita. Lainsäädäntöä onkin tarkistettava, jotta voidaan nopeammin ja tehokkaammin ryhtyä toimenpiteisiin, joilla estetään susien tottuminen ihmisten läsnäoloon.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Terveet Tilat 2028 (merkittävä valtionavustus)

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana vakiinnutetaan kiinteistöhoitoon toimintatapa, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Uudet käytännöt tukevat esimerkiksi monien päiväkotien, koulujen ja kasarmien sisäilmatilanteen parantamista. Ohjelman onnistumisen mittarina on kuntien ja valtion omistaman rakennuskannan kunnon paraneminen ja sisäilmaongelmista kärsivien määrän väheneminen vuoden 2028 loppuun mennessä.

Jotta ohjelman kunnianhimoiset tavoitteet voitaisiin saavuttaa, täytyy valtion osoittaa kunnille merkittävää taloudellista tukea ohjelmassa ehdotettujen toimenpiteiden vaatimien investointien toteuttamiseen. Kuntien julkiset rakennukset on aikanaan rakennettu valtion asettamien lakien ja määräyksien mukaisesti. Valtiolla on siis myös suuri vastuu havaittujen ongelmien korjaamisesta. Tätä velvollisuutta ei voida siirtää pelkästään kuntien vastuulle. Tulevassa hallitusohjelmassa on siis suunnattava riittävästi valtionavustusta Terveet Tilat 2028 -ohjelman toteuttamiseen.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Ammatillisen koulutuksen reformin resursointi ja seuranta

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Uudistuneen ammatillisen koulutuksen tavoitteena on olla asiakaslähtöistä ja osaamisperusteista. Koulutuksen tavoitteet ja toteutus pohjautuvat opiskelijan ja työelämän tarpeisiin. Kaikissa ammatillisissa opinnoissa huomioidaan aiemmin hankittu osaaminen. Opinnoissa keskitytään puuttuvan osaamisen hankkimiseen – opiskelija opiskelee vain sitä, mitä ei vielä osaa. Osaaminen osoitetaan näytöissä tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa. Tutkintoja on vähemmän, mutta ne ovat entistä laaja-alaisempia. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). Siihen kirjataan suunnitelma siitä, millä opetuksen, ohjauksen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen yhdistelmällä osaaminen karttuu niin, että opiskelija saa opintonsa suoritettua.

Uudistuneessa ammatillisessa koulutuksessa lasketaan paljon työpaikalla tapahtuvan oppimisen varaan. Tulevan hallituksen onkin syytä seurata ohjataanko yrityksille riittävästi resursseja ja ohjausta tämän opetustehtävän toteuttamiseen. Myös oppilaitosten opetushenkilöstön osaamisen kehittämiseen sekä oppilaiden henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien käytännön toimivuuteen on syytä kiinnittää huomiota

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Pienten lukioden toimintaedellytysten tukeminen

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Lukiokoulutuksen valtionosuuksia on viime vuosina leikattu. Varsinkin pienille kunnille ja niiden asukkaille lukio merkitsee paljon enemmän kuin paikkakunnille, joissa lukio on itsestäänselvyys. Kunnallisan kehittämissäätöön (KAKS) tammikuussa 2018 teettämän kyselyn mukaan runsas puolet kuntien sivistysjohtajista uskoo, että lukioden määrä vähenee heidän maakunnassaan.

Lukio voi vahvistaa kunnan vetovoimaa ja elinkeinopolitiikan mahdollisuuksia kunnissa, joilta monet muut kilpailuedut puuttuvat. Lukion lakkauttaminen voi vaikeuttaa myös laadukkaan perusopetuksen järjestämistä, koska pienissä kunnissa näillä koulumuodoilla on usein yhteisiä opettajia. Lukio voi auttaa myös monien muiden palvelujen saamista tai pysymistä paikkakunnalla. Pienten lukioden toiminta on erittäin tärkeää myös alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta.

Tulevassa hallitusohjelmassa onkin kiinnitettävä huomiota pienten lukioden toimintaedellytysten turvaamiseen. Harvaan asutuilla seuduilla sijaitsevien ammatillisen koulutuksen opetuspisteiden ja lukioden keskimääräistä korkeammat kustannukset onkin otettava huomioon valtionosuutta määrättäessä. Etenkin pieniä lukioita ja maaseutualueiden lukioita tulee erityisesti tukea korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyövelvoitteen toteutumiseksi.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Alueellisiin tarpeisiin perustuvat korkeakouluverkostot

Esityksen kohdealue:

Pohjanmaa

Esityksen perustelu:

Pohjanmaalla korkeakoulujen, yritysten, julkisen sektorin ja muiden toimijoiden välinen yhteistyö on pitkälle kehittyntä ja monimuotoista sekä opetuksen että tutkimuksen osalta. Yhteistyön lähtökohtana on toimijoiden muodostama innovaatioekosysteemi ja sen edelleen kehittäminen ja vahvistaminen. Hyviä käytännön esimerkkejä yhteistyöstä ovat mm. Wärtsilän Smart Technology Hub -konsepti, Vaasa Energy Business Innovation Centre VEBIC, opetuslaboratorio Technobothnia sekä tiedekirjasto Tritonia.

Pohjanmaan korkeakoulujen yhteistyöhön perustuva verkostomalli pohjautuu alueellisiin tarpeisiin ja se palvelee hyvin seutujen elinkeinoelämää. On tärkeää, että tulevassa hallitusohjelmassa tunnistetaan erilaisten alueelliseen yhteistyöhön perustuvien korkeakoulumallien tarve eikä niiden toimintaedellytyksiä heikennetä kansallisin päätöksin. Lisäksi on tärkeää, että korkeakouluilla on riittävästi kannustimia ja resursseja ns. kolmannen tehtävänsä toteuttamiseen eli ympäröivän yhteiskunnan palvelemiseen. Korkeakoulujen tulisi kyetä palvelemaan yhteiskuntaa myös niillä alueilla, joilla ei ole omaa korkeakoulua.

Pohjanmaan teollisuusyrityksille insinöörien hyvä saatavuus on elintärkeää. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa korkeakoulu kärsii taloudellisesti, mikäli tekniikan alan opiskelijoiden osuus suhteessa korkeakoulun koko volyymiin on suuri. Tekniikan koulutuksen kustannukset ovat muita koulutuksia kalliimmat, mikä tulisi paremmin ottaa huomioon koulutuksen rahoitusmallissa.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Monipuolinen toimenpidepaketti, jolla varmistetaan maatalouden toimintaedellytykset

Esityksen kohdealue:

Valtakunnallinen

Esityksen perustelu:

Suomalainen maanviljely ja kotimainen ruokatuotanto ovat ajautuneet viime vuosina todelliseen kriisiin. Tuottajahintojen lasku, Venäjän vastapakotteet, tukimaksatusten lykkääminen sekä haastavat sääolosuhteet ovat esimerkkejä maanviljelijöiden viime aikojen vastoinkäymisistä. Ilman päättäväisiä ja nopeita toimenpiteitä suomalaiset maatilat ajautuvat nopeasti vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin.

Hallituksen kesän 2018 budjettiriihen tuloksena syntynyt 90 miljoonan euron kriisipaketti maataloustuottajille on hyvä alkua, mutta tarve on huomattavasti suurempi. Yksistään kuivuus on aiheuttanut tuottajille satomenetyksiä jopa 400 miljoonan euron arvosta. Viime vuosina vallinnut päivittäistavarakaupan hintakilpailu on omalta osaltaan laskenut maataloustuotteiden hintoja. Se on kuluttajan kannalta hyvä asia, mutta maatalousyrittäjien saamat tulot ovat valitettavasti samalla laskeneet merkittävästi. Tasapuolisempi ja monipuolisempi kilpailu kauppaketjujen välillä vähentäisi kaupan määräävää asemaa suhteessa tuottajiin.

Nykyisessä hallitusohjelmassaan hallitus on asettanut tavoitteekseen parantaa suomalaisen ruokatuotannon kannattavuutta. Tavoite ei ole toteutumassa, vaan suunta on valitettavasti päinvastainen. Seuraavaan hallitusohjelmaan tarvitaankin monipuolinen toimenpidepaketti, jolla varmistetaan kotimaisen maatalouden toimintaedellytykset. Paketin täytyy sisältää välittömiä toimenpiteitä, joilla autetaan maatalousyrittäjiä akuutin kriisin yli sekä pidemmän tähtäimen toimia, joilla parannetaan maatalouden kannattavuutta ja luodaan uskoa tulevaisuuteen sekä suomalaisen ruokatuotannon nousuun.

Esityksen kustannusarvio:

TAKAISIN

Esityksen teema:

Turkistalouden toimintaedellytykset

Esityksen kohdealue:

Pohjalaismaakunnat

Esityksen perustelu:

Suomessa on yli 800 turkistilaa ja ne keskittyvät pohjalaismaakuntiin niin, että Pohjanmaalla sekä Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla sijaitsee yli 95 prosenttia suomalaisista turkistiloista. Ala työllistää yli 5 000 ihmistä ja viennin arvo on noin 400 miljoonaa euroa. Esimerkiksi vuonna 2014 Uudessakaarlepyyssä noin joka seitsemäs veroeuro tuli turkistuotannosta eli turkiselinkeinolla on suuri aluetaloudellinen merkitys Pohjanmaalla. Turkiselinkeino käyttää vuosittain noin 60–70 milj. euron edestä kalaa rehu- ja elinkeinon suorat vaikutukset ulottuvat myös kalatalouden puolelle. Muusta maataloudesta poiketen turkiselinkeino toimii täysin markkinoiden ehdoilla, ilman yhteiskunnalta saatavaa tukea.

Turkiselinkeino on jo parin vuoden ajan kärsinyt hyvin alhaisista markkinahinnoista. Nahkahinnat ovat turkishuutokaupoissa jääneet pääosin alle tuotantokustannusten. Rehu- ja elinkeinon osuus tuotantokustannuksista on tänä päivänä 50–60 %, joten kustannusten merkittävä karsiminen on käytännössä mahdotonta, jos halutaan tuottaa laadukkaita turkiksia. Länsi-Suomen susiongelma on myös näkynyt viime aikoina Pohjanmaan rannikon turkistiloilla.

Seuraavaan hallitusohjelmaan tulisi sisällyttää esitys turkiselinkeinon toiminnan vakauttamiseksi Suomessa. Toimenpiteet voisivat sisältää esimerkiksi valtion takaamaa vakauttamislainaa, jonka avulla turkistarhat selviäisivät paremmin heikon markkinatilanteen ylitse. Myös susivahinkojen ennaltaehkäisyyn ja vahinkojen korvaamiseen täytyy varata resursseja.

Esityksen kustannusarvio:

Förslagets tema:

Säkerhetspaket för riksväg 8

Förslagets målområde:

Riksväg åttas rutt

Motivering till förslaget:

Riksväg 8 (E8) förenar Västra Finlands fem landskap och landskapscentrum – Åbo, Björneborg, Vasa, Karleby och Uleåborg. Alla hamnar och flygplatser i västra Finland finns nära riksväg 8. Längs riksväg 8 och via hamnarna på västkusten går 40 procent av Finlands export- och importtransporter. Riksväg 8 är en av vårt lands viktigaste specialtransportrutter och därför är den en central del av TEN-T och stomnätet. Riksväg 8 är en del av den längre E8:an, som börjar i Åbo och slutar i Tromsö i Norge. E8 är central för den nord-sydliga trafiken längs Bottniska vikens kust och i Västra Finland.

Vägen har i huvudsak ett körfält i vardera riktningen med undantag av korta sträckor motorväg in till Åbo och Vasa. På den smala riksvägen är risken att råka ut för en allvarlig trafikolycka högre än medeltalet jämfört med de andra riksvägarna i Finland. Därför föreslår vi att ett säkerhetspaket för riksväg 8 finns med i nästa regeringsprogram. Riksväg 8 behöver fler omkörningsfiler och en förbättrad geometri. Ställvis bör vägen breddas och vägbelysningen bör förbättras. Säkerheten vid anslutningar och korsningar, till exempel anslutningen till väg 19 i Nykarleby, bör också förbättras. I Österbotten finns en färdig vägplan för avsnittet Vassor–Kärklax, som beräknas kosta ca 10 M€. I Österbotten behövs också åtgärder bland annat i Edsevö, Kronoby och Oravais.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förbättring av hela sträckan Vasa–Uleåborg 130 M€, Vassor–Kärklax-sträckan 10 M€

[TILLBAKA](#)

Förslagets tema:

Utveckling av riksväg 3 (medräknat Jalasjärvi–Vasa)

Förslagets målområde:

Sträckan mellan Tammerfors och Vasa

Motivering till förslaget:

Riksväg 3 går från Helsingfors via Tammerfors till Vasa. Den är en av Finlands viktigaste och livligaste huvudvägförbindelser och en del av det internationella europeiska TEN-T och E12-nätet. Andelen tung trafik på riksväg 3 är betydande. På riksvägens livligast trafikerade avsnitt kör över 1 000 långtradare per dag. På grund av den kraftigt ökande trafiken motsvarar servicenivån på sträckan inte nuvarande, och än mindre framtidens växande logistiska behov. Riksvägen är motorväg mellan Helsingfors och Tammerfors, men norr om Tammerfors har den i huvudsak ett körfält i vardera riktning. På sträckan mellan Tammerfors och Vasa behöver trafiksäkerheten förbättras och trafikens smidighet samt nödvändig servicenivå bör tryggas. Att sträckan mellan Laihela och Jalasjärvi har lämnats utanför stomnätet bör korrigeras så fort som möjligt.

Utmaningar på sträckan är framför allt bristen på trygga omkörningsmöjligheter, möjligheterna att ha kontroll över transporter, bristerna i restid och dess förutsägbarhet samt i kollektivtrafikförbindelserna. I Österbotten är den viktigaste åtgärden att Långbackens planskilda korsning (rv 3/rv 8) i brådskande ordning planeras och förbättras. Den planskilda korsningens förmedlingskapacitet räcker inte till i rusningstid. Trafik från motorvägen till förbindelsevägen bildar köer på rampen och som värst sträcker sig kön ända till motorvägen. Ett annat viktigt och brådskande projekt är planeringen av en fortsättning på motorvägen mellan Helsingby och Laihela. Livlig pendlingstrafik i kombination med industrins tunga trafik och långsamma jordbruksfordon under vår och höst orsakar rusning, köer och markanta förändringar i körhastigheten. Att köra om långsamma fordon på riksvägen är nästan omöjligt på grund av riklig mötande trafik, och farliga situationer uppstår dagligen.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förbättring av hela sträckan Tammerfors–Vasa 158 M€

TILLBAKA

Förslagets tema:

Minskning av reparationsskulden och vinterunderhåll av vägnätet

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Antalet trafikinvesteringar har halkat långt efter bnp-tillväxten under de senaste tjugo åren. De nuvarande investeringarna räcker för att hålla huvudvägnätet i nuvarande skick, men vägnätet av lägre klass och broarna förfaller oundvikligen. Nationellt är behovet av högre anslag ungefär 200 M € per år. Nutidens milda och blöta vintrar bidrar också till att både grusvägarna och de belagda vägarna snabbt blir sämre.

Vägnätets försämrade vinterunderhåll syns också i olycksstatistiken i landskapet. Vägarnas dåliga skick gör att det dröjer längre för hjälp att nå fram. Problemen med vinterunderhållet av vägarna hänger till stor del ihop med de kvalitetskrav på underhåll som getts till entreprenörer och på uppföljningen av hur dessa har följts. Att enbart höja nivån på vinterunderhållet räcker inte som kompensation för den sämre servicenivå som de söndriga vägytorna och strukturerna leder till. Samtidigt som mer resurser har riktats till vinterunderhållet växer finansieringsunderskottet för broar, grusvägar och underhåll av vägbeläggning ordentligt.

Regeringen borde också inleda beredningen av ett konkret åtgärdspaket, med vilket ökningen av reparationsskulden på landets vägar kunde bromsas och vinterunderhållet av vägarna effektiveras. Exempel på åtgärder som behövs är kartläggning av alternativa finansieringsmodeller, ökning av transparensen i underentreprenörskedjan då vägunderhåll konkurrerats ut samt ökning av övervakningen av vinterunderhållet och skärpta sanktioner.

Förslagets kostnadskalkyl:

Behovet av högre anslag (Österbotten) ca 20 M€/år

TILLBAKA

Förslagets tema:

Förbättring av stamvägar (63, 67, 68)

Förslagets målområde:

Österbotten

Förslagets motivering:

Stamväg 63 mellan Kauhava och Ylivieska har förbättrats till en nivå som motsvarar stamvägar, med undantag för sträckan mellan Evijärvi och Kaustby där säkerheten fortsättningsvis är bristfällig. Stamväg 63:s betydelse för trafiken mellan landskap och mellan olika delar av landet har ökat i takt med att vägen har förbättrats. Vägförbindelsen förkortar resan från till exempel Tammerfors till Uleåborg med ca 40 km, en betydande fördel för den tunga trafiken. Vägens tekniska brister och den ökande trafikmängden har försämrat säkerheten och den tunga trafikens punktlighet. Vägförbindelsen borde utvecklas genom att bland annat bredda vägen och förbättra dess struktur, vilket skulle ge vägen en bättre bärkraft. Vägens sträckning borde också ändras för att undvika trafik genom byar.

Stamväg 67 börjar i Kaskö hamn och slutar i Seinäjoki, och är en central led för person- och godstransporter genom Sydösterbotten. En förbättring av vägförbindelsen ökar smidigheten och trafiksäkerheten för näringslivets transporter. Som en följd av Sydbottenbanans dåliga skick har stamväg 67:s betydelse som förbindelse ökat. Förbättring av Sydösterbottens utvecklingszon handlar inte bara om transport- och trafikinfrastruktur utan har direkt inverkan på bland annat regionutvecklingen och sysselsättningen. En totalrenovering av Sydösterbottenbanan är också en väsentlig del av att förbättra utvecklingszonen.

Förbättringen av **stamväg 68** och dess förbindelse till hamnen är det viktigaste vägprojektet i Jakobstadsregionen. I nuläget finns över 2 000 jobb i närheten av Jakobstads hamn. På grund av en stor andel tung trafik är vägavsnittet i dagsläget riskfyllt för personbilstrafik och vägens förmedlingskapacitet har försvagats i takt med att trafiken ökat. En förbättring av vägen är en del av en större trafikhelhet som har inverkan på den nationella konkurrenskraften. Det behövs finansiering bland annat för att reparera broar, få bort korsningar och för att bredda vägen på en del av sträckan. Dessutom behövs finansiering för byggandet av en fjärde ramp vid korsningen mellan stamväg 68 och riksväg 8 i Edsevö.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förbättring av stamväg 63: 10,5 M€, förbättring av stamväg 67: 20 M€, förbättring av stamväg 68: 9 M€

Förslagets tema:

Främjande av projektet Stambanan plus

Förslagets målområde:

Västra Finland

Förslagets motivering:

Stambanan plus är ett gemensamt utvecklingsförslag för spårtrafiken från sex landskap i Västra Finland (Egentliga Tavastland, Birkaland, Södra Österbotten, Österbotten, Satakunta och Mellersta Finland). Förslaget innehåller konkreta mål och en tidtabell för hur de ska nås. Tonvikten ligger på att förbättra och försnabba förbindelserna. Resan från Björneborg, Jyväskylä och Vasa via Seinäjoki till Tammerfors bör kunna göras på en timme, precis som resan från Tammerfors till Helsingfors. I Österbotten läggs fokus på att förbättra banavsnittet mellan Vasa och Seinäjoki och på utvecklandet av verksamhetsförutsättningarna för pendeltrafiken.

För utvecklingskorridoren Vasa–Seinäjoki beräknas tillväxten bli kraftig i framtiden. Regionens livskraft och tillväxtcentrum syns också i pendlingstrafiken. Pendling går också i riktning mot Tammerfors, Helsingfors samt mellersta och norra Finland. Antalet resenärer på banavsnittet mellan Vasa och Seinäjoki var 485 000 år 2017. Det innebär en ökning med över 50 000 resenärer jämfört med året innan. Det 75 kilometer långa banavsnittet mellan Vasa och Seinäjoki är enspårigt och elektrifierat. På banavsnittet finns 64 plankorsningar och den högsta tillåtna hastigheten för persontåg är 120 km/h. I nuläget tar resan från Vasa till Seinäjoki 44 minuter utan stopp.

Stambanan plus-projektet bör tas med i nästa regeringsprogram. Centrala utvecklingsåtgärder på Vasa–Seinäjokibanen är att lägga till elektrifierade mötesspår, minska antalet plankorsningar och öka säkerheten vid dem, att förbättra perrongarrangemangen vid stationerna samt att öka banans bärkraft. En uppgradering av planerna för att utveckla spårtrafiken bör främjas

Förslagets kostnadskalkyl:

[TILLBAKA](#)

Förslagets tema:

Användning av banor med lite trafik, Sydbottenbanan som pilotprojekt

Förslagets målområde:

Österbotten och Södra Österbotten

Förslagets motivering:

Enligt Trafikledsverkets klassificering anses sådana banor där den årliga volymen av godstrafik underskrider 300 000 nettoton vara lågtrafikerade. På de lågtrafikerade banorna har investeringarna i underhåll och utveckling varit begränsade, eftersom satsningarna i första hand har inriktats på stomnätet för järnvägar. De lågtrafikerade banorna har ändå en stor outnyttjad transportpotential, som av klimatskäl borde användas i högre utsträckning än nu. Koldioxidavtrycket för godstransporter på landsväg är åtta gånger större än för järnvägstransporter. Vägnätet hålls också i bättre skick och reparationskulden växer inte i samma takt som idag.

Sydbottenbanan (Seinäjoki–Kaskö) är 112 kilometer lång. Nettovolymen av godstransporterna på banan uppgår till cirka 100 000 nettoton. Den maximala volymen, 833 000 nettoton, uppnåddes år 2007. Utmed banan finns en koncentration av industriproduktion i finska Suupohja och svenska Sydösterbotten. I området finns produktion inom skoglig bioekonomi, mekanisk träförädling samt maskin- och metallindustri. Sydbottenbanan går till Kaskö hamn, genom vilken det fraktas över en miljon ton gods per år. Hamnen är en TEN-T-hamn och ingår i det transeuropeiska trafiknätet. För Kaskö hamn är Sydbottenbanan en avgörande framgångsfaktor.

För att utveckla Sydbottenbanan eftersträvas ett brett samarbete mellan såväl nationella som regionala aktörer. Banan kan göras betydligt konkurrenskraftigare genom att reparera de ställen som är i sämst skick. Det innebär en investering på omkring 25 miljoner euro. Om dessutom lastspåret vid lastningsplatsen i Östermark förlängs med ca 100 meter fås en lastningsplats som lämpar sig för lastning av heltåg. Denna investering på cirka 100 000 euro skulle avsevärt förbättra lönsamheten för trävarutransporter på järnväg och samtidigt ge skogsägare i Suupohja och Sydösterbotten bättre möjligheter att sälja massaved. Intentionen är att hitta nya ekonomiska modeller och finansieringskällor som komplement till den statliga budgetfinansieringen. Österbottens förbund föreslår att Sydbottenbanan ska ingå i nästa regeringsprogram som ett pilotprojekt för att hitta nya koncept och ekonomiska modeller för lågtrafikerade banor.

Förslagets kostnadskalkyl:

Reparation av de sämsta delarna av banan 25 M€, förlängning av lastspåret i Östermark 0,1 M€

Förslagets tema:

Vidareutveckling av flygplatserna i Österbotten

Förslagets målområde:

Österbotten

Förslagets motivering:

Exportindustrins företag har en ännu större inverkan på Finlands nationalekonomi än tidigare beräkningar visat. Enligt en färsk utredning skapar exportföretagen direkt och indirekt över 46 procent av Finlands bruttonationalprodukt. Nästan 1,1 miljoner finländare har jobb tack vare exportindustrin. Tio jobb inom exportindustrin skapar 13 jobb inom andra branscher. Under fjolåret genererade exportindustrin över 28 miljarder euro i skatteinkomster till finska staten.

Därför är det mycket viktigt att export-Finlands verksamhetsförutsättningar fortsätter vara konkurrenskraftiga. God tillgänglighet underlättar internationell handel och ger affärsverksamheten trygghet samt påverkar regionens anseende inom internationella affärer. Smidiga förbindelser påverkar företags placerings- och investeringsbeslut och via dem regionens och Finlands ekonomi. Smidiga flygförbindelser från och till regionen är ett livsvillkor för en framgångsrik exportindustri.

I Österbotten är exportens andel av företagens omsättning ungefär 75 procent eller omkring 5 miljarder euro. Österbotten har två flygplatser och de är nödvändiga för regionens internationella affärsverksamhet. Vasa flygplats är Finlands femte största och valdes till årets Finavia-flygplats 2017. Karleby-Jakobstads flygplats har stor betydelse för de många internationella företagen i regionen. Båda flygplatserna har också inverkan över landskapsgränserna.

En av målsättningarna i det kommande regeringsprogrammet måste vara att utveckla ett täckande flygplatsnät i hela landet. Ett fungerande flygplatsnät är ett blodomlopp, som gör att export-Finlands hjärta kan slå kraftigt.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Vidareutveckling av hamnarna och Kvarkestrafiken

Förslagets målområde:

Österbotten

Förslagets motivering:

Landskapet har fyra djuphamnar, som är belägna i Kristinestad, Kaskö, Vasa och Jakobstad. Hamnarna betjänar både internationell godstrafik och passagerartrafik. Passagerar- och godstrafik går från Vasa hamn. De andra hamnarna är klart koncentrerade på godstrafik och specialiserade på att betjäna olika industribranschens transportbehov. Frakttrafiken utgör den största inkomstkällan i trafiken på Kvarken. Därför bör resurser riktas till att förbättra farlederna i Kvarken och fördjupa dem.

Det centrala projektet för att utveckla farledsnätverket för sjötransporter i Österbotten är att fördjupa farleden till Kaskö hamn. Det är nödvändigt att fördjupa farleden och hamnbassängen i Kaskö till 10,5 meters djupgående för att fullastade fartyg ska kunna anlöpa hamnen. Också en fördjupning av farleden till Vasa hamn till 10 meter har aktualiserats på grund av den ökande gods- och passagerartrafiken. Vasa stad och Umeå stad grundade 2012 ett gemensamt rederibolag för att trygga trafiken på Kvarken. Hamnarna i Vasa och Umeå slogs 2014 ihop till ett hamnbolag under namnet Kvarken Ports.

I det andra förslaget till tilläggsbudget 2018 beviljade finska staten finansiering för att utveckla och upprätthålla färjetrafiken på Kvarken samt för att införskaffa en hybridfärja som drivs med biogas/LNG. Under ledning av Vasa stad och Umeå stad görs ett omfattande investeringsprogram upp. Det används för att utveckla trafikförbindelsen mellan städerna och för att trygga en fortsättning för den. Målsättningen är bland annat att förbättra trafikens energieffektivitet, minska utsläppen och öka tillförlitligheten och punktligheten för vintertrafiken. De logistikområden som byggs i Umeå och Vasa och de omfattande investeringar som görs av stora företag i regionen ökar Kvarkens betydelse för trafiken och stöder utvecklingen av den här internationella förbindelsen som en del av det europeiska TEN-T-nätet. Det kommande regeringsprogrammet måste slå fast Kvarkenförbindelsens strategiska betydelse som en del av ett större europeiskt och internationellt nätverk.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förslagets tema:

Åtgärds paket för att främja tillgången på arbetskraft

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Arbetslöshets- och sysselsättningssiffrorna i Österbotten är bland de bästa i landet. Tillgången på kompetent arbetskraft är i nuläget det största hindret för tillväxt i Österbotten. Ungefär 50 procent av företagen lider av brist på arbetskraft och uppger att det är ett hinder för tillväxt. De största kompetensbehoven och flaskhalsarna i Österbotten finns inom ICT-sektorn, social- och hälsovården, byggbranschen, maskin- och metallindustrin samt inom elektronik- och elindustrin.

Om vi vill att landets ekonomi ska växa stadigt måste åtgärder som främjar tillgången på arbetskraft vara i en central ställning i nästa regeringsprogram. För att trygga tillgången på kompetent arbetskraft behövs åtgärder inom flera olika sektorer. Då resursering till utbildning planeras måste varje regions särskilda behov identifieras, utbildningens och näringslivets samarbetsformer utvecklas innovativt, arbetskraftsreserverna tas i bruk till fullo, internationella experter lockas till Finland i större utsträckning och regionens rykte och tillgänglighet utvecklas. Tillgången till utbildning på landsbygden måste också tryggas.

Österbotten är ett av Finlands mest internationella landskap, vilket innebär att ett mycket viktigt tema blir att göra praxis för arbetsrelaterad invandring smidigare. Till exempel då det gäller uppehållstillstånd på grund av arbete behövs betydligt mer flexibilitet och snabbhet i processerna. Nu tar det i medeltal nästan ett halvt år att få uppehållstillstånd på grund av arbete. Upphållstillstånd för arbete kan begränsas till att bara gälla arbete för en viss arbetstagare eller inom en viss bransch, vilket försvårar rörligheten för arbetskraften. Att avskaffa behovsprövningen för arbetstillstånd för utländsk arbetskraft vore ett sätt att för snabba handläggningsprocessen.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Förbättring av företagens exportkunskaper och digitala kompetens

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

I Österbotten är exportens andel av industrins omsättning ungefär 75 procent. Regionens ledande globala företag behöver knappt något stöd för sin internationella verksamhet, men för sme-företagen är situationen en annan. De mindre företagen har inte alltid tillräcklig erfarenhet och kompetens och har inte heller samma möjligheter att planera en internationalisering som större företag har. Landskapets små och medelstora företag har ändå en stor potential att försöka nå tillväxt genom internationalisering. För att utnyttja denna potential behövs satsningar på i synnerhet basrådgivning och tjänster som stöder de första stegen i en internationalisering.

I nästa regeringsprogram behövs en avsevärd tilläggsinsats för att främja internationalisering för i synnerhet sme-företag. Andelslaget Viexpo verkar i de österbottniska landskapen i nära samarbete med kommunernas näringslivstjänster och producerar basrådgivningstjänster för internationalisering utgående från företagens behov samt skräddarsydda tjänster för olika faser i internationaliseringsprocessen. I nästa regeringsprogram är tillräcklig och långsiktig resursering till Viexpo ett effektivt sätt att rikta åtgärder som stöder internationalisering till de österbottniska landskapen.

Digitaliseringen är en global megatrend som utvecklas snabbt och på ett sätt som är svårt att förutsäga. Den kommer att inverka på samhällen på ett mycket övergripande sätt. I Österbotten har de viktigaste teknologierna för exportintensiva branscher och deras utnyttjande kartlagts. I kartläggningarna har ett stort behov av främjande av teknologisk beredskap och digitala affärsverksamhetslösningar för regionens industriföretag (i synnerhet i storföretagens underleverantörsnätverk). I samband med detta behövs ett nationellt utvecklingsprogram som innehåller följande delområden: 1) Utveckling av företagens kunnande kring digitalisering och nyttan av avancerade produktionsmetoder, 2) Överföring av regional know-how och främjande av samarbete till exempel gällande automation av produktionsprocesser, robotik, datahantering och dataöverföring 3) Genomförande av gemensamma demonstrations- och pilotprojekt på temat digitalisering för företag och högskolor.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förslagets tema:

Energiklustrets FUI-projekt

Förslagets målområde:

Vasaregionen

Förslagets motivering:

Finlands och hela Nordens mest betydelsefulla kluster för energiteknologi verkar i Vasaregionen. Nästa målsättning och steg i utvecklingen är att göra regionen till Europas ledande energiteknologikluster före år 2030. Med hjälp av följande FUI-projekt är detta steg möjligt att nå.

Forskningsplattform i Vasa för forskning om smarta nät och energilagring. I Vasaregionen finns möjlighet att skapa en forskningsplattform för smarta energisystem, i synnerhet smarta nät och energilagring, som är betydande på europeisk nivå. Ett smart elsystem möjliggör elproduktion som är mer tillförlitlig och baserad på förnybara energikällor, infrastruktur som stöder användning av elbilar, energilagring samt automation som gör fastigheter mer energieffektiva. Forskningsplattformen med tillhörande laboratorier betjänar både forskningen och den egna utvecklingsverksamheten på nationell och internationell nivå i företag som är framgångsrika globalt. Fokus ligger bland annat på framtidens arkitektur för smarta nät, trådlös dataöverföring i elnät (5G), nätverksdrift, skyddslösningar och styrning av decentraliserade energiresurser. Att skapa en forskningsplattform för smarta nät och energilagring i Vasaregionen kräver investeringar på ca 2,5 M€ i utveckling av forskningsinfrastruktur samt en reservering på 0,5 M€ för att anställa personer med nyckelkompetens i startskedet.

Kunskapscenter för forskning, utveckling, utbildning och innovationsverksamhet kring digital produktion och 3D-tillverkning. Nästa industriella revolution är redan här. Det kan vara mer hållbart att producera produkter i Finland, och i vidare perspektiv i Europa, än i utvecklingsländer dit industriproduktion har flyttats i snabb takt under de senaste åren. Återkomsten möjliggörs av utvecklingen av additiv tillverkning, såsom 3D-printning, som håller på att bli en nyckelfaktor för konkurrenskraft. Exportföretagen i Vasaregionen verkar globalt i hård konkurrens på marknader där framgång nås med hjälp av teknologiskt framstående produktion, produkter och tjänster. Företagen vill också öka sitt tillverkningskunnande inom området i framtiden. Ett kunskapscenter för digital produktion och 3D-tillverkning kräver investeringar på ca 0,8 M€ för utveckling av infrastruktur samt en reservering på 0,2 M€ för att anställa personer med nyckelkompetens i startskedet.

Förslagets kostnadskalkyl:

Skapandet av en forskningsplattform i Vasa för forskning om smarta nät och energilagring 3 M€, kunskapscenter för forskning, utveckling, utbildning och innovationsverksamhet kring digital produktion och 3D-tillverkning 1 M€.

TILLBAKA

Förslagets tema:

Uppstart av ett nationellt program för batteriteknik

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Energimarknaden förändras och behovet av smarta elnät och energilagring växer starkt. Bilindustrin kommer åtminstone delvis att elektrifieras, och samma utveckling syns inom den marina industrin. Det ökar behovet av nya former av motorer och energilagring.

Finland har sällsynt goda förutsättningar att bli en världsledande aktör inom teknik för energilagring. Tillgången till väsentliga mineraler är utomordentlig och Finland kan också svara mot de höga miljökrav som ställs på utvinningen och bearbetningen av mineraler. De planemässiga förutsättningarna för snabba produktionsetableringar finns i och med de detaljplaner för kemisk-teknisk industri som vunnit laga kraft i Vasaregionen.

För att Finland ska bli en världsledande aktör inom teknik för energilagring krävs betydande sektoröverskridande insatser. Finland behöver skapa en koalition av aktörer för att främja nationella och internationella investeringar. Målsättningen kräver också samordnade insatser av flera aktörer för att utveckla utbildning och infrastruktur.

Österbotten är en lämplig omgivning för dylik verksamhet genom förekomsten av Vasa energikluster med cirka 140 företag inom energibranschen. Österbottens förbund föreslår att regeringen bildar ett särskilt program med målsättningen att Finland blir en ledande global aktör inom teknik för energilagring.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Finland ledande inom cirkulär ekonomi

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Den snabbt tilltagande klimatförändringen har tvingat samhällen att tänka igenom vad som fordras av dem för att bygga en hållbar framtid. Cirkulär ekonomi är en ekonomisk modell där det värde som är bundet i material bibehålls så länge som möjligt i samhället. I en cirkulär ekonomi är ekonomisk tillväxt inte beroende av konsumtion av naturresurser. Att frångå användningen av fossila bränslen är ett viktigt brytningskede för energisektorn. Återanvändningen av material och avfallsflöden måste förändras radikalt. Också konsumenterna måste tänka igenom sina konsumtionsvanor, eftersom de har en avgörande betydelse då det gäller att möjliggöra förändringar på väg mot cirkulär ekonomi.

Om vi vill att Finland ska bli ledande inom cirkulär ekonomi måste nästa regering främja den cirkulära ekonomin och styra tillräckliga resurser till att utveckla den. Det behövs satsningar på att utveckla nya innovationer och på att göra praktiska försök. Främjas bör bland annat användningen av flöden av rest- och återvinningsmaterial i tillverkningsprocesser (t.ex. användningen av ädelmetaller tillvaratagna ur elektronikskrot i batteritillverkning), försök i anslutning till delningsekonomi, utveckling av biogasproduktion och distribution samt försäljning och marknadsföring av redan existerande bra inhemska produkter och tjänster.

Det viktigaste är att det ovannämnda forsknings- och utvecklingsarbetet sker just i Finland och att det görs enligt modellen för cirkulär ekonomi. Det är också skäl att fästa uppmärksamhet vid att inte nationella lagar och förordningar bromsar framstegen för den cirkulära ekonomin och användningen av avfall i tillverkningen av nya produkter. Idag är det exempelvis inte möjligt att använda riven betong i tillverkningen av ny betong.

I Vasaregionen i Österbotten utvecklas som bäst en unik samarbetsmodell där regionens offentliga aktörer, företag, läroanstalter samt utvecklingsbolaget strävar efter att tillsammans arbeta för att få ett företagskluster som verkar enligt principerna för cirkulär ekonomi i regionen. Inom ramen för det spirande klustret för cirkulär ekonomi finns möjlighet att förverkliga flera av de ovannämnda F&U- samt pilotprojekten.

Förslagets kostnadskalkyl:

Förslagets tema:

Omfattande jour vid Vasa centralsjukhus

Förslagets målområde:

Österbotten

Förslagets motivering:

Österbottens förbund, Vasa sjukvårdsdistrikt, kommunerna i Österbotten och övriga nyckelaktörer i landskapet är helt ense om att Vasa centralsjukhus skäligen ska vara ett av sjukhusen med omfattande jour. Både obestridliga fakta och särdragen i Vasaregionen talar för att centralsjukhuset ska få ha kvar en omfattande jour.

Enligt Institutet för hälsa och välfärd är vårdkvaliteten och patientsäkerheten på Vasa centralsjukhus på toppnivå. Exempelvis i fråga om vårdresultaten vid hjärtinfarkter, lårbensbrott och hjärninfarkter har Vasa centralsjukhus konstant varit ett av de 2–3 bästa sjukhusen. Vasa centralsjukhus är Finlands enda klart tvåspråkiga sjukhus och tillhandahåller vård för nästan 90 000 svenskspråkiga. De måste också i framtiden ha rätt att få service på sitt modersmål. Centralsjukhuset, Vasa stad och de närliggande kommunerna har tillsammans byggt upp en välfungerande socialjour i Österbotten, vilken garanterar tillgången till service på flera språk och tillgodosedandet av rättigheterna också i akuta sociala ärenden.

Ett centralsjukhus med omfattande jour är avgörande för uppbyggnaden av Vasaregionens konkurrenskraft och attraktivitet samt rekryteringen av kvalificerad arbetskraft till de globala storföretagen här. Vasaregionen är den ekonomiska motorn i landskapet och på riksnivå en tungviktare i fråga om exportvaror med högt förädlingsvärde. Regeringens proposition om 12 enheter med omfattande jour innebär att över 87 procent av Österbottens nuvarande och framtida växande befolkning bor utanför området med mindre än 50 minuters väg till den omfattande jouden.

Att slå vakt om verksamhetsförutsättningarna i en region som i flera oberoende jämförelser konstaterats vara en av Finlands konkurrenskraftigaste bör vara en topprioritet också för regeringen. Nästa regering bör korrigera sin föregångares fel och lägga till Vasa centralsjukhus bland sjukhusen med omfattande jour.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Landskapets beslutsbefogenhet

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

I landskaps- och vårdreformen kommer nya landskap att grundas, social- och hälsovårdens struktur, tjänster och finansiering att förnyas och nya tjänster att flyttas till landskapen. Det är meningen att reformen ska träda i kraft 1.1.2021. De självstyrande landskapen bildas enligt den nuvarande landskapsindelningen. I fortsättningen ska de 18 landskapen anordna alla social- och hälsovårdstjänster inom sitt område. Till landskapen flyttas också andra uppgifter från NTM-centralerna, TE-byråerna, regionförvaltningsverken, landskapsförbunden och andra samkommuner samt från kommunerna. Finansieringsmodellen för det nya landskapet följer ändå inte principen om självstyre helt. För landskapen vore det nödvändigt att snabbt få beskattningsrätt, och för att få finansiering för investeringar borde tillgång till kreditmarknaden tryggas.

Verksamhetsförutsättningarna för de nya landskapen skulle förbättras avsevärt om en landskapsskatt togs i bruk redan under nästa regeringsperiod. Landskapen har en rad uppgifter, däribland intressebevakning och internationella ärenden, som förutsätter en tillräcklig finansiering, och den statliga finansieringen i form av allmänna medel förslår inte nödvändigtvis tillräckligt långt för sådana uppgifter. Det största problemet är att invånarna inte kan påverka hur mycket finansiering som riktas till landskapen genom sina folkvalda ledamöter. Varje landskap behöver ha reell beslutsmyndighet då det gäller ordnande, produktion och finansiering av tjänster på det egna området. Ändringar i antalet landskap bör inte göras under nästa regeringsperiod. Det skulle göra det ännu svårare att ro den redan utmanande förändringsprocessen i land.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslaget tema:

Skarv- och sälproblemet inom kustfisket

Förslaget målområde:

Nationellt

Förslaget motivering:

Storskarvens tilltagande utbredning och etablering längs kusten i Finland orsakar nära häckningsplatserna allvarliga skador för fiskbeståndet, fiskerinäringen samt enskilda yrkes-, husbehovs- och fritidsfiskare. Också miljön, människors trivsel, fritidsbosättning och turismföretag skadas avsevärt. Enda sättet att reducera häckningen och storskarvstammen och förhindra skador är för närvarande genom undantagstillstånd som beviljas av en myndighet. Problemet är att tillståndprocessen är långsam och tillstånden beviljas först efter att en allvarlig skada redan orsakats. Skarvproblemet måste lösas proaktivt.

Det bör vara möjligt att göra undantag från skyddet av storskarven proaktivt om fara för allvarliga skador föreligger. Naturvårdslagens 49 § bör ändras så att exempelvis en fiskare har rätt göra undantag från skyddet av storskarven för att förhindra eller minska allvarliga skador på sin näring eller sin verksamhet. Fiskaren skulle i detta fall ha rätt att, efter att ha gjort en skriftlig anmälan till NTM-centralen, vidta nödvändiga åtgärder (störa, skjuta eller göra ingrepp på ägg) nära fångstredskap och särskilda problemområden. Om NTM-centralen anser att risken inte är allvarlig ska den förbjuda verksamheten inom 30 dagar efter att ha fått anmälan.

Ett annat problem som plågar kustfisket är skador som orsakas av sälar, som förlorad fångst och söndrade fångstredskap. Enligt naturresursinstitutets uppskattningar uppgår skadorna för fiskerinäringen till ett nominellt värde på ca 1,5–2 M€ per år under de senaste åren. Sälproblemet är också den största enskilda orsaken till att både antalet fiskare och fångstmängderna minskar. I skötselplanen för sälstammen bör en minskning av stammen till en nivå som är hållbar för fiskstammarna och fisket möjliggöras. Intresset för säljakt kan ökas genom att betala ut ersättning för stamvård eller ersättning för skydd av fiskbestånd och fiske. Samtidigt bör regeringen arbeta för att EU:s förbud mot saluföring av sälprodukter ska hävas.

Förslaget kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Vargproblemet i Västra Finland (konkreta åtgärder)

Förslagets målområde:

Västra Finland

Förslagets motivering:

Österbottningarna har med oro följt den snabba ökningen av antalet vargobservationer i bebodda områden i landskapet. Vargar har observerats på bakgårdar till bostadshus och till och med på gator i centrala städer i landskapet. Materiella skador har redan uppstått när vargar har tagit bland annat får på fårgårdar, hundar och rävar på pälsfarmer. Till all lycka har ingen människa än så länge kommit till skada, men det råder ingen tvekan om att vargarnas tröskel att röra sig i områden där människor bor har blivit betydligt lägre. Naturresursinstitutets (Lukes) statistik och prognosmodell bekräftar att vargstammen växer och att cirka 70 procent av landets vargar nu finns i Västra Finland. Enligt Luke är det också mer sannolikt att nya revir bildas i just landets västra del.

Österbotten vill att regeringen snabbt vidtar konkreta åtgärder för att lösa vargproblemet. Mest brådskande är att höja tröskeln för vargen att flytta sig från skogen till bebodda trakter. Det innebär att effektivt använda sig av alla tillgängliga medel, från att skrämman bort vargar till att utöva licensbelagd jakt i stamvårdande syfte. Österbottens förbund anser att det också är skäl att kritiskt granska på vilka kriterier undantagstillstånd för att fälla en varg beviljas. De nuvarande kriterierna med återkommande skador och upprepade gårdsbesök kan i praktiken innebära ansevärd ekonomiska förluster eller mycket riskabla situationer. Lagstiftningen bör ses över för att åtgärder som hindrar vargar från att vänja sig vid att vara nära människor ska kunna vidtas snabbare och effektivare.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Sunda Lokaler 2028 (ansenliga statliga understöd)

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Syftet med åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028 är att göra offentliga byggnader sundare och att effektivera vården och rehabiliteringen av personer som lider av dåligt inomhusklimat. Under den tioåriga programperioden ska ny praxis integreras i fastighetsförvaltningen. Byggnaders skick, ändamålsenlighet och användarnas erfarenheter ska granskas och utvärderas regelbundet. Denna nya praxis stöder en förbättring av exempelvis många daghems, skolors och kaserners inomhusklimat. Hur väl programmet lyckas mäts utifrån förbättringar i det kommunalt och statligt ägda byggnadsbeståndets skick och minskningen av antalet personer som lider av dåligt inomhusklimat vid utgången av 2028.

För att programmets ambitiösa mål ska kunna nås måste staten rikta ansenliga understöd till kommunerna för investeringar som krävs för åtgärder som föreslås i programmet. Kommunernas offentliga byggnader har i tiderna byggts i enlighet med statens lagar och bestämmelser. Staten har alltså också ett stort ansvar för att åtgärda problem som konstaterats. Ansvaret kan inte läggas över enbart på kommunerna. I det kommande regeringsprogrammet måste alltså tillräckliga statliga understöd riktas till genomförandet av Sunda Lokaler 2028-programmet.

Förslagets kostnadskalkyl:

[TILLBAKA](#)

Förslagets tema:

Resursering och uppföljning av reformen inom yrkesutbildningen

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Målet för den förnyade yrkesutbildningen är att den ska vara kundorienterad och kompetensbaserad. Utbildningens mål och förverkligande byggs upp enligt den studerandes och arbetslivets behov. I alla yrkesstudier beaktas kunnande som inhämtats tidigare. Studierna koncentreras kring att skaffa sig den kunskap som saknas – den studerande studerar bara det som han eller hon ännu inte kan. De studerande demonstrerar sitt kunnande genom praktiska arbetsuppgifter i riktiga arbetsituationer. Det finns färre examina men de är bredare än tidigare. För varje studerande görs en personlig utvecklingsplan för kunnande (PUK). Där görs en plan upp för hur den studerande ökar sitt kunnande genom en kombination av inläring genom undervisning, handledning och lärande på arbetsplatsen ända tills studierna är slutförda.

Den förnyade yrkesutbildningen förlitar sig till stor del på inläring som sker på arbetsplatsen. Den kommande regeringen har skäl att följa med om företagen får tillräckliga resurser och tillräcklig handledning för att klara av undervisningsuppgiften. Det är också skäl att uppmärksamma hur läroanstalternas undervisningspersonal kan utveckla sin kompetens samt hur väl elevernas personliga undervisningsplaner för kunnande fungerar i praktiken.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Stöd för verksamhetsförutsättningarna för små gymnasier

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Statsandelarna till gymnasierna har skurits ner under de senaste åren. I synnerhet för små kommuner och deras invånare har gymnasiet större betydelse än på orter där gymnasiet är en självklarhet. Enligt en enkät som Stiftelsen för kommunal utveckling (KAKS) lät göra i januari 2018 tror drygt hälften av kommunernas bildningsdirektörer att antalet gymnasier kommer att minska i deras landskap.

Ett gymnasium kan göra en kommun mer attraktiv och stärka de näringslivspolitiska möjligheterna i kommuner som saknar många andra konkurrensfördelar. Nedläggningen av ett gymnasium kan göra det svårare att anordna kvalitativ grundundervisning eftersom samma lärare ofta arbetar på båda stadierna i små kommuner. Ett gymnasium kan göra det lättare att få många andra tjänster till en ort, eller få dem att hållas kvar. De små gymnasiernas verksamhet är också mycket viktig med tanke på att uppnå regional jämlikhet.

Nästa regeringsprogram måste uppmärksamma hur verksamhetsförutsättningarna för små gymnasier ska tryggas. Då statsandelarna bestäms måste hänsyn tas till att kostnaderna för yrkesutbildningsenheter och gymnasier belägna i glesbygden i genomsnitt är högre. I synnerhet små gymnasier och gymnasier på landet bör få stöd för att kunna fullgöra den samarbetskyldighet de har tillsammans med högskolor.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Regionbaserade nätverksmodeller för högskolor

Förslagets målområde:

Österbotten

Förslagets motivering:

I Österbotten är samarbetet mellan högskolor, företag, den offentliga sektorn och övriga aktörer väl utvecklat och mångsidigt inom såväl undervisning som forskning. Utgångspunkten för samarbetet är det innovationsekosystem som aktörerna bildar och en vidareutveckling och förstärkning av det. Goda praktiska exempel på samarbete är bl.a. Wärtsiläs Smart Technology Hub-koncept, Vaasa Energy Business Innovation Centre VEBIC, undervisningslaboratoriet Technobothnia samt vetenskapsbiblioteket Tritonia.

Nätverksmodellen för samarbetet mellan de österbottniska högskolorna grundar sig på de regionala behoven och betjänar regionernas näringsliv väl. Det är viktigt att nästa regeringsprogram identifierar behovet av högskolemodeller som grundar sig på olika sorters regionalt samarbete, och att deras verksamhetsförutsättningar inte försvagas genom nationella beslut. Det är också viktigt att högskolorna har tillräckligt med incitament och resurser att fullgöra sin tredje uppgift, nämligen att tjäna det omgivande samhället. Högskolorna borde kunna tjäna samhället också i de regioner som saknar en egen högskola.

För industriföretagen i Österbotten är god tillgång på ingenjörer livsviktigt. Finansieringsmodellen för yrkeshögskolor gör att en skolas ekonomi påverkas negativt om andelen teknikstuderande är stor i relation till högskolans hela volym. Kostnaderna för teknikutbildning är högre än för andra utbildningar, vilket bör beaktas bättre i finansieringsmodellen för utbildning.

Förslagets kostnadskalkyl:

[TILLBAKA](#)

Förslagets tema:

Mångsidigt åtgärdspaket för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna för lantbruket

Förslagets målområde:

Nationellt

Förslagets motivering:

Det finländska lantbruket och den inhemska livsmedelsproduktionen har de senaste åren råkat i en verklig kris. Exempel på motgångar för lantbrukarna under den senaste tiden är sjunkande producentpriser, ryska motsanktioner, uppskjutna utbetalningar av stöd samt utmanande väderförhållanden. Utan resoluta och snabba åtgärder kommer finländska gårdar snabbt att hamna i allvarliga ekonomiska svårigheter.

Krispaketet på 90 miljoner euro till lantbruksproducenterna, som blev resultatet av regeringens budgetförhandlingar sommaren 2018, är en bra början men behovet är betydligt större. Bara torkan har orsakat skördeförluster på upp till 400 miljoner euro för producenterna. De senaste årens priskonkurrens inom dagligvaruhandeln har för sin del sänkt priserna på jordbruksprodukter. För konsumenten är det en bra sak men samtidigt har tyvärr lantbruksföretagarnas inkomster sjunkit kännbart. En mer jämlik och mångsidig konkurrens mellan butikskedjorna skulle minska handelns dominanta ställning gentemot producenterna.

I nuvarande regeringsprogram har regeringen satt som mål att förbättra lönsamheten för den finländska matproduktionen. Målet kommer inte att förverkligas, utan utvecklingen har tyvärr gått åt motsatt håll. I nästa regeringsprogram behövs ett mångsidigt åtgärdspaket som tryggar verksamhetsförutsättningarna för det inhemska lantbruket. Paketet måste innehålla omedelbara åtgärder som hjälper lantbruksföretagare genom den akuta krisen samt långsiktiga åtgärder som förbättrar lantbrukets lönsamhet samt återställer tron på framtiden och på ett uppsving för den finländska matproduktionen.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA

Förslagets tema:

Pälsdjursnäringens verksamhetsförutsättningar

Förslagets målområde:

De österbottniska landskapen

Förslagets motivering:

I Finland finns över 800 pälsfarmer. De är koncentrerade till de österbottniska landskapen. I Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten finns över 95 procent av de finländska pälsfarmerna. Branschen sysselsätter över 5 000 personer och värdet på exporten är cirka 400 miljoner euro. Exempelvis Nykarleby fick 2014 in var sjunde skatteeuro från pälsdjursproduktion. Pälsdjursnäringen har alltså lokalt en stor betydelse för ekonomin i Österbotten. Pälsdjursnäringen använder årligen fisk till ett värde av 60–70 M€ i foderproduktionen. Näringsgrenen påverkar alltså också fiskeribranschen direkt. Till skillnad från det övriga lantbruket verkar pälsdjursnäringen helt på marknadens villkor, utan stöd från samhället.

Pälsdjursnäringen har lidit av mycket låga marknadspriser de två senaste åren. Vid pälsauktionerna har skinnpriserna mestadels legat under produktionskostnaderna. Foderkostnadens andel av produktionskostnaden är idag 50–60 procent, så för den som vill producera päls av hög kvalitet är det i praktiken omöjligt att skära ned kostnaderna drastiskt. Vargproblemet i Västra Finland har märkts vid pälsfarmer vid den österbottniska kusten under den senaste tiden.

Nästa regeringsprogram bör innehålla ett förslag för hur pälsdjursnäringens verksamhet ska bli stabilare i Finland. En av åtgärderna kunde till exempel vara ett statligt garanterat stabiliseringslån som skulle hjälpa pälsfarmare att klara sig bättre igenom en svag marknadssituation. Resurser för att förebygga och ersätta vargskador måste också reserveras.

Förslagets kostnadskalkyl:

TILLBAKA